

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

Kisnémet Judit

2014.

Nemzeti Közszerológati Egyetem
Rendészettudományi Kar
Alkalmazott Rendészettudományi Tanszék

Erkölcsh, jog és szabadság a muszlim országokban

Szélsőséges rendészeti tevékenység Allah nevében

Konzulens: Dr. Tarján Gábor
főiskolai docens
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Rendészettudományi Kar
Alkalmazott Rendészettudományi Tanszék

Készítette: Kisnémet Judit
II/10. szakasz
Büntetés-végrehajtás Szakirány
nappali munkarend

Tartalomjegyzék

Előszó	6
Szabadság	7
A szabadság dilemmája	7
Az iszlám.....	9
Az iszlám jelentése	9
Az iszlám négy formája	9
Az iszlám és az emberi jogok	10
Elméletek	10
Emberi jogok alapvetősége.....	10
Az emberi jogok jelentéktelensége.....	10
Emberi jogok harmonizálása az iszlámmal	11
Idealitás az Iszlám szemszögéből	11
Iszlamizmus	13
Iszlám és iszlamizmus - fogalmi elkülönítés	13
Iszlám fundamentalizmus	13
A modernizáció kérdése	14
Saría	15
Saría, mint tiltott cselekmények gyűjteménye.....	15
Az iszlám büntetőjog sajátossága	16
A büntetőjog jogforrásai	16
A büntetőjogi jogforrások mizériája.....	17
A büntetések fajtái	18
Vallás elleni bűncselekmények – a társadalom önvédelmi mechanizmusai	18
Gyermeken végrehajtott ítélet Allah nevében	19
A halálítéletből kovácsolt haszon	19
Becsületgyilkosságok – ártatlan női „bűnösök”	20
Családfői ítélkezés és végrehajtás – Becsület megmentése Allah nevében	20
Bizonyítási nehézségek.....	21
Válás „muszlim” módra.....	22
Csonkítások Allah nevében	23

A család és házasság „szentségének” sajátos értelmezése	24
Az iszlám büntetőjog ütközése a nemzetközi joggal	26
Kiadatás	26
Reformtörekvések.....	27
A demokrácia „iszlamizálása”	27
„Ellenreform”	29
A radikális iszlám világnézete	30
Vallási hierarchia	31
Dzsihád	32
Félreértelmezett háború Allah nevében	32
Fogalmi zavar – „Mit is jelent pontosan?”	32
A személyes felelősség kérdése	32
A dzsihád jelentése alapján megállapított kötelezettség.....	33
Dzsiháddal fenyegetett Európa	34
Dzsihádisták Belgiumban	34
Dzsihádisták Svájcban – terrrorszervezet legalizálásának lehetősége.....	34
Dzsihádisták Németországban.....	35
Dzsihádisták Nagy-Britanniában	36
Dzsihádisták Franciaországban	36
Terrorizmus	37
ISIS	38
Nagynak látszani taktika.....	39
Radikálisok egymás közt	39
A világ új térképe iszlám módra.....	40
Ellenterrorizmus	41
Stratégia	41
Megoldási javaslat – Újraértelmezés	41
Nők helyzete	43
Karo-Kari – Tiltott kapcsolat.....	46
A paráznaság és női áldozatai.....	46
A paráznaság körében elkövetett kézfej érintése.....	47
A rendvédelem hallgatólag beleegyezése.....	48
Allah nevében folytatott rendészeti tevékenységek	49
Vallási rendőrség	49

Szaúd-Arábia	49
Pakisztán.....	50
Vallási rendőrség Európában.....	52
Nagy-Britannia	52
Németország	52
Összegzés	55
Befejezés	56
Magyar érintettség a terrorizmusban	56
Felhasznált irodalom jegyzék	57
Mellékletek	59
1. sz. melléklet.....	59
2. sz. melléklet.....	65
3. sz. melléklet.....	70

Előszó

Egy eszme egy vallás tanításainak igazkénti elfogadása és az aszerinti életvitel megvalósítási törekvései mögött nagyra értékelt erények rejlenek, amelyek mindenképp tiszteletre méltóak. Mindig is csodálattal tekintettem muszlim barátaim fegyelmezettségét, türelemben bőséges és az élet mindennapi jelenségeivel kapcsolatos egyértelmű, tiszta és átlátható, bölcs gondolatait.

Nem is csoda, ha egy olyan vallás gyakorlóiról beszélünk, amely vallás nagy jelentőséget tulajdonít a tisztaságnak, ami mind testi, mind lelki értelemben követelményt jelent. Hívói számára a vallás, annak eszméivel pedig az ajándékot jelenti.

A sorokat olvasó nem muszlim vallású számára talán nehéz elhinni, hogy ilyen bölcs elmék, gondolatok birtokában miképp követhetők el egyén és közösségek sérelmére elkövetett bűncselekmények, hogyan válhatnak pokollá emberi sorsok, és mi vezet odáig, hogy ezeket a mélyen, tiszta szívvel szeretett felsőbbrendű hatalomként tisztelt Isten nevében valósulnak meg.

Ezek a cselekmények pedig egyre szélsőségesebb formában (terrorizmus, dzsihád, önjelölt radikális vallási rendőrségek) látszanak megvalósulni a világ legkülönbözőbb területein, amely talán jogosan kételyeket kelt az emberekben az iszlám bölcs eszméivel kapcsolatosan, legfőképpen, az olyan védelem biztosítására hivatott szervek asszisztálásában, mint a rendőrség.

Úgy vélem, hogy egy eszme téves értelmezése, hibás cselekedetek sorát idézheti.

Kutatásom azon kérdés felvetését követően indult, hogy miként válik egy vallási dokumentum halálos ítéletek deklarációjává. Ennek változására milyen lépések tehetők.

Jelen munkámmal egyúttal szeretném köszönetemet kifejezni muszlim barátaimnak, akik megosztották velem bölcs ismereteiket, hozzájárulva, hogy a kutatás magyarázatot adjon a jó szándékú muszlim emberek téves megítélésével kapcsolatban.

Szabadság

A szabadság dilemmája

Az emberi szabadság (az emberi szabad akarat) és az isteni meghatározottság predesztináció kérdése az egyik legvitatottabb, centrális problémája az iszlám szakirodalomnak. Ezen kérdés azért is bír nagy jelentőséggel, mivel az iszlámmal foglalkozó nem muszlim szerzők jelentős hányada az isteni meghatározottság szélsőséges formáját tartja az iszlám egyik legjellemzőbb vonásának.

A probléma lényege abban rejlik, hogy amennyiben az abszolút isteni szuverenitás elismert, az ember mennyiben felelős saját tetteiért, földi létében mennyire cselekedhet szabadon. Tettei a kizárólagos isteni akarattól függvénye, avagy saját akaratból, választás alapján hozott döntéseinek eredménye?

Az ember akaratát csak korlátok között érvényesítheti, s választása mindenkor bizonyos tényezők függvénye. Akaratát tehát a korlátozó tényezők által biztosított keretek között szabadon gyakorolhatja, s ezért tetteiért felelős is, bár felelősségének mértékét ugyancsak számottevően befolyásolják a körülmények.

„Az ember akaratával rendelkezik, szabad akaratából határozza meg, hogy mint cselekedjék. Az ellentmondásossághoz – mint az iszlám annyi más vitatott vagy vitatható kérdése esetén – hozzájárul az eltérő értelmezhetőség. A Koránban – amely a vitatott kérdések esetében mindig a legfőbb hivatkozási, illetve bizonyítási alap – egyaránt találhatók olyan kijelentések, amelyekkel – vagy amelyek értelmezésével – mind a szabad akarat, mind a predesztináció képviselői alátámaszthatják véleményüket.”¹

Isten attribútumai abszolútak és végtelenek: mindent-látó, mindent-halló, mindent-tudó, stb. Ehhez az emberi attribútumok – akárcsak az ember Istenhez – nem mérhetők, csak relatívak, korlátozottak és tökéletlenek, csak bizonyos korlátok között érvényesülnek. Ugyanez a viszony az isteni és az emberi akarat között is.

¹ ROSTOVÁNYI Zsolt: Az iszlám 21. század küszöbén, 68. old.

Teljes egészében így hangzik: „Lá iláha illá Alláhu, Muhammadun raszúl Alláhi”, vagyis „Nincs Isten Allahon kívül, Mohamed Allah prófétája.”

A kalima elfogadása a tanúságtétel, a saháda.

A tawhíd szerint Isten egy személyében (vagyis nincs sem több Isten, sem több személy egy istenségben belül), attribútumaiban (egyetlen élőlény sem rendelkezhet az isteni attribútum tökéletességével és végtelenségével) és tetteiben (senki sem cselekedheti meg az, amit Isten).

Az iszlám szerint a világon minden hatalom és szuverenitás kizárólag Istené. Az emberek Isten földi helytartói, képviselői, „kalifái”, akik tetteikben szabadok, ugyanakkor felelősséggel tartoznak Istennek és egymásnak.

Az iszlám

Az iszlám jelentése

Maga az „iszlám” szó az arab „szalima” (épnek, sértetlennek, biztosnak lenni) szónak egy továbbképzett alakjából (aszlama = deklarálni, egy valaki elkötelezett Allah akaratának) származik, amelynek jelentése: megnyugvás, alávetés (Isten akartának). Az iszlám követői a muszlimok. Az iszlám rendszerének leglényegesebb alapelve a tawhída, amely az egyesülés, egység – isteni egység, monoteizmus jelentéssel bír. Ezt fejezi ki a „kalima” első fele: „Nincs Isten Allahon kívül.”

A „kalima” – pontos jelentése „szó” – elfogadása az alapfeltétele annak, hogy valaki muszlim legyen. (ROSTOVÁNYI)

Az iszlámban nem létezik papság, az európai értelemben vett egyházi hierarchia, így egyházzal sem beszélhetünk. Mivel az iszlám szerint a muszlim közösség (umma) minden tagja közvetlen kapcsolatban áll Istennel, ezért nincs szükség közvetítőkre.

Az iszlám négy formája

Az iszlám öt kontinensen terjedt el, monoteista, kinyilatkoztatott vallásként és egyben különböző irányzatok összességként értelmezhető, társadalomszervező programként. Napjainkban négy nagyobb formáját különböztethetjük meg. Egyfelől a hívők mindennapi, gyakran animisztikus, babonákkal és mágiával gyakorolt, a lokális szentek kultuszával összefüggő személyes vallásosság jegyeit viselő **népi iszlámot**.

Előbbiek kapcsán az iszlám egy olyan formájáról beszélünk, amely magába foglalja, a valamennyi élőlényben rejlő lélek tiszteletének elvére alapuló, a világ mágikus szemléletéből valló, a természeti jelenségeket is befolyásolni képes hit vonásait. Másfelől az állammal szoros kapcsolatban és ambivalens viszonyban álló, a hivatalos ortodoxia nyilvános képviselőjének feladatát ellátó **intézményes vallást**.

Az ortodoxiának két ellenzéke, a **liberális**, valamint a fundamentalista vagy másnéven **politikai iszlám** ismeretes. A liberális iszlám – szemben a fundamentalistákkal – a tolerancia, demokrácia és pluralizmus alapján értelmezi az iszlám társadalomszervező

programját. Következésképp az iszlám annak okán sem azonosítható a fundamentalista vagy politikai csoportok törekvéseivel, mivel ezek a vallás egészének csupán egy kisebb alkotóelemei.

A hit elsődlegesen belátás kérdése. Az iszlám emberképének alapját az a gondolat jelenti, hogy az ember Isten szolgája. A legnagyobb vallási bűn, amit az iszlám szerint az ember elkövethet, ha tagadja, hogy Isten az egyedüli abszolútum. (KONDOROSI)

Az iszlám és az emberi jogok

Elméletek

Emberi jogok alapvetősége

Khadduri iraki akadémikus szerint az emberi jogok felett az iszlámban Allah rendelkezik, mivel a hatalom is az övé. Az iszlámban a szent törvény írja elő az emberi jogokat, amelyek csak a teljes jogi státusszal rendelkező személyek kiváltságát jelentik, vagyis azokat, akik érett korúak, szabadok és muszlim vallásúak.

Csak a szabad muszlim férfiaknak vannak jogaik az iszlámban, amelyek között az emberi jogok öt legfontosabb alapelve kimutatható, így a méltóság és a testvériség, a közösség tagjai közötti egyenlőség fajra, színre vagy osztályra való tekintet nélkül, minden egyén becsületének, jó hírnevének és családjának tiszteletben tartása, az ártatlanság vélelme, valamint az egyéni szabadság.

Az emberi jogok jelentéktelensége

Egy másik elmélet szerint a modern emberi jogok nem hoznak semmi újat az iszlám számára, mivel az embereknek számos, Isten által garantált joguk van. Az egyiptomi Abdul Aziz Said az iszlám politikai rendszerének kilenc alapvető tanítását sorolja fel emberi jogként, amelyek azonban az embert nem emberi lényként, hanem bizonyos jogi vagy spirituális státus betöltőjeként illetik meg. Ez a felfogás az iszlám egyetemességét is hangsúlyozza.

Emberi jogok harmonizálása az iszlámmal

A harmadik megközelítés liberális ihletésű, amelynek egyik jeles képviselője a szudáni An-Na'im. Álláspontja szerint az iszlámot és az emberi jogokat harmonizálni kell egymással. A saria vezérfonal, nem pedig részletes jogi kódex. A hagyományos iszlám jogrendszer és az emberi jogok egyetemes felfogása között ugyanis komoly ellentétek vannak a polgári és politikai jogok értelmezéskor, különösen a nők, illetve a nem muzulmánok jogi helyzetét illetően. (KONDOROSI)

Az iszlámban az állam és a vallás szétválaszthatatlan. A muszlim felfogás szerint ahol a saria nincs hatályban, ott Allah akaratát nem veszik figyelembe. Ennek megfelelően a világot három részre osztják:

- az Iszlám Háza (Dar al – Iszlám): az iszlám államok, amelyekben a muszlimok szabadon és békében élhetnek.
- a Háború Háza (Dara al – Harb): az iszlámmal ellenséges országok, amelyekben a muzulmánok élete és vagyona veszélyben van, illetve
- a kettő közötti Megegyezés Háza (Dara al – Ahd): azok a nem muszlim államok, amelyek az iszlámot nem tekintik ellenségnek, és ahol a muszlimok békében élhetnek.

Idealitás az Iszlám szemszögéből

Az ideális muszlim társadalomban a nomokrácia, azaz a törvény uralma érvényesül. A törvény adott és megváltoztathatatlan, a társadalom vezetőinek feladata, ezen törvények a mindennapokban előforduló apró és jelentős eseményekre vonatkozó alkalmazása. Ebből a szemszögből nézve az iszlám alapvetően különbözik a minden más viselkedésformától, mivel minden cselekedet rendelkezik egy vallásos aspektussal, amely lehet kötelező, javasolt, opcionális, engedélyezett, elítélt és tiltott. Előbbiek értelmében egy muszlim ember cselekedete tehát aszerint kerül megítélésre, hogy az iszlám erről miként vélekedik.

A törvény megváltoztathatatlanságának követelménye felveti a módosítási nehézségeket, tekintettel arra, hogy egyfelől a muszlim jog jogforrásai csak törvényjellegűek, másfelől pedig az iszlám mindennemű változtatását tiltja az Allah által kinyilatkoztatott tételeknek.

Az emberi viselkedés fentiekben taglalt rendszere rendkívüli jelentőséggel bír a hívő ember számára, mivel valamennyi vallási előírásnak történő megfelelés a paradicsomba jutás biztos záloga. Megjegyzendő, hogy mivel az iszlám jog a jogok korlátozásával szemben legfőképpen kötelezettségek megállapítását tartalmazza, a hívő számára a paradicsomi lét elérése nem bizonyos jogok illetményeseként, hanem kötelezettségekkel terheltjeként biztosított. Amennyiben a hívő a normáknak ellenszegül, vagy azok által tiltott magatartást tanúsít, sorsa a pokolban teljesedik. Gyakori esetben a halál sajnálatos módon megváltást jelent azon muszlim számára, akit kínzások közt megvalósuló halálbüntetésre ítélnék.

Ennek kapcsán vitatható, hogy a fatwa, mint a feltételezetten alapos vallási elemzések eredményeként született és a saría törvényben megjelenő jogi döntés, valójában csak egy vallási köntösbe öltöztetett cinikus politikai propaganda. Annak ellenére, hogy a fatwa igen aprólékos jogi értelmezési folyamat eredményként, vallási igazságok alapján született döntés, ezen jellegéből adódóan mind a szerzők, mind pedig a célzott társadalmi rétegek komolyan veszik. Ezt a jelleget felhasználva a különböző muszlim kormányok vallási hitelük stabilizálásával legitimizálják politikai döntéseiket.

Iszlamizmus

Islám és iszlamizmus - fogalmi elkülönítés

Fontos annak tisztázása, hogy az iszlamizmus nem azonos az iszlámmal.

Utóbbi vallás és civilizáció, az iszlamizmus pedig egy korszakonként változó meghatározással rendelkező politikai kategória. Iszlamista vezetők az iszlám jog, „azaz a saria érvényesítésének szükségességét a társadalom minden szegmensében hangsúlyozzák a pán-islám egység mellett, és ellenzik a - különösen nyugati - katonai, gazdasági, politikai, társadalmi vagy kulturális hatások befolyását a muszlim világban.”²

Islám fundamentalizmus

Az iszlamizmus, vagy iszlám fundamentalizmus egy olyan politikai ideológia, amely szervezett, teoretikus alapokkal rendelkező aktivista mozgalom.

Egyfajta eszmetörténeti áramlatként a XX. század elejétől már tetten érhető.

Radikális változatai jelentősen befolyásolják a nyugat iszlámról alkotott képet, így közvélemény általi iszlám világ megítélését.

Habár a fundamentalizmus az adott kor kihívásaira adott válaszként, valamennyi vallás részét képezi, helytelen az iszlám kizárólagos velejárójának tekinteni. Egyébként a muszlimok a fundamentalizmust, mint kifejezést el is utasítják. Az iszlamizmus, mint fundamentalista mozgalom – változatai sem képviselik ugyanazon gondolkodásmódot, bár ideológiai jellemzőik jól körülhatárolhatóak. Vallási értelemben minden muszlim fundamentalista, mivel a Koránt, Isten szó szerinti kinyilatkoztatásának tekinti, annak szövege szent és sérthetetlen.

A fundamentalista kifejezésnek vallási értelemben vett megfelelője nincs az iszlámban, mivel az arab uszúl az iszlám jogrend megfelelője, fundamentuma, amelyhez minden muszlim igazodik. A kifejezés félreértelmezésre, megbélyegzésre adhat okot a ráakódott negatív politikai értelmezések miatt. Alapvető megállapításnak tekinthető az elsősorban

² <http://hu.wikipedia.org/wiki/Iszlamizmus>

radikális iszlámot jelölő fogalmi körben, hogy „nem minden muszlim fundamentalista, és nem minden fundamentalista terrorista”.

Nyugaton széles körben elterjedt az iszlám fundamentalizmus szóhasználat, utalva a radikális, a vallást eredeti állapotába visszaállítani törekvő mozgalmakra.

A modernizáció kérdése

Tény, hogy a hagyományőrző muszlimok körében a XX. század vége felé megnövekedett az intoleranciára, fanatizmusra való hajlam, és emelkedett azok száma is, akik a Koránnak csak azt az olvasatát fogadják el, amely minden muszlim számára az iszlám állam létrehozását írja elő, és a társadalom működését csakis az iszlám keretein belül tartják elfogadhatónak. Ezt a hangos, feltűnő csoportot nevezetjük ma fundamentalistáknak.

A XXI. század elején az iszlamizmus kifejezés elterjedése jellemző, bár a muszlimok ez ellen is tiltakoznak, mondván ez a szó a radikális mozgalmaknak az iszlámhoz szorosan kötődő jellegére utalással, figyelmen kívül hagyja az iszlám sokszínűségét. A modernizációt követni igyekvő muszlim többségű államok kormányai, gyakran nyugati befolyás hatására a modernizációra igényét megfogalmazó, szekularizációs törekvésekkel léptek fel például az államigazgatás, a jog, az oktatás területén, háttérbe szorítva az évezredes hagyományokkal rendelkező vallástudósok és az általuk képviselt iszlám jogrendet, illetve törvényeket, mint például a sariát. A fundamentalisták ezen világi törekvéseket a vallás megsemmisítésére tett kísérletnek vélték, és az iszlám védelme nevében olyan eszközökhöz folyamodtak, amelyek mind az általánosan elfogadott emberi normákon, mind pedig az iszlám előírásain kívül estek. Az iszlámista szerveződések arra törekszenek, hogy a fennálló politikai berendezkedést az iszlám dominanciájával váltsák fel. „Az iszlámisták célja nem a civil szféra elkülönítése és nem is a szekuláris állammal való együttműködés, hanem az iszlám hatalmának kiterjesztése a társadalom minden szegmensére és az egyének mindennapi életére.”³

³ ABLAKA Gergely: Civil társadalom az iszlám világában, Civil társadalom: elmélet és gyakorlat, 145. old.

Saría

Saría, mint tiltott cselekmények gyűjteménye

„Az iszlám a társadalmi berendezkedés egy összefüggő, totális programját szolgáltatja híveinek.”⁴ A sariára nem célszerű európai értelemben vett törvényként tekinteni, mivel szemlélete lényegesen különbözik a világ más jogrendszereitől. Bár rendelkezései jogi jellegűek, benne a jogágak nem válnak el élesen egymástól.

Egyfajta sajátos morális értékskála alkalmazásával megparancsolt, hasznos, közömbös, helytelenített és tiltott cselekvésekre tagolja a világot, hozzárendelve a bűnöket és büntetéseket, valamint az érdemeket és jutalmakat. A mindennapi élet valamennyi területére, kiterjedve szabályozza az egyén Istennel való kapcsolatát, értelmezi a szokásokat, de legfőképp a muszlim közösség életének szabályozására koncentrál. E körben feladata a muszlimok magatartásának megítélésére szolgáló eszközök és módszerek ismertetése. (KONDOROSI)

Előbbiekkal összefüggésben egy olyan Istentől elrendelve létező törvényről beszélünk, amely mindenki által hozzáférhetően rendelkezésre áll, a hívő feladata csupán szabályainak alkalmazása.

Az iszlám büntetőjog szabályozása jóval szűkebb a polgári vagy a családjog szabályozásához képest, mivel főként a családi jogi és polgári anyagi jogi viszonyokat rendezi, kevés büntetőjogi, eljárásjogi szabályt tartalmaz. A megtorlás, elrettentés és visszatartás, mint a büntetőjog alapelvei egyben olyan célok is, amelyek sikeresen meg is valósulnak.

Az iszlám a hívő ember életének minden területét rendezni hivatott, egyfajta szabályrendszer. Eszerint nem lehetséges különálló jogról és vallásról beszélni az iszlámban, „...mert csak egyetlen iszlám létezik, egységes követelményrendszerrel”.⁵ Az életviszonyok teljességét, egyfajta magatartás normák összességéként szabályozó rendszer, a saría, amely kifejezés csapást, ösvényt, követendő utat jelent. Tartalmát vitató személy

⁴ http://magyarnarancs.hu/belpol/visszateritok_az_iszlam_radikalizmus_gyokerei-60239

⁵ BÓKA János: Az iszlám jog alapjai Betekintés a jogrendszerek világába, 251. old.

eretneknek minősül, szigorú szabályainak megszegője pedig keserves túlvilági büntetésben részesül.

A sárián belül létezik egy jól elkülöníthető terület – mint jogtudomány - (a fiqh), amely fő funkciója a muszlimok magatartásának megítélésére szolgáló eszközök és módszerek ismertetése. A fiqh a jogilag felelősségre vonható muszlimok cselekedeteire vonatkozó törvények, amelyek aszerint ítélik meg az egyes magatartásokat, hogy azok mennyiben kötelezőek, tilalmasnak, megengedőnek, ajánlatosnak vagy éppen elvetendőnek.

Az iszlám büntetőjog sajátossága

Mivel az iszlám büntetőjog pusztán néhány tényállásra és azokhoz rendelt szankciókra korlátozódik, büntetőjogról, mint elkülönült jogágról nem beszélhetünk, annak okán sem, mivel az iszlám jog nem ismeri a jogág fogalmát. Ennek jegyében érdemes tehát csak egyes bűncselekményekről és azokhoz rendelt büntetésekről beszélnünk.

A tényállásokkal kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy mivel az általunk ismert tényállás hiányzik az iszlám büntetőjogban, a cselekmények pontos tartalmát a jogtudomány dolgozta ki.

A büntetőjog jogforrásai

Az iszlám büntetőjog forrásai a bűncselekményekre és a büntetésekre vonatkozóan négy forrást tartalmaznak, ezek:

- a Korán, az iszlám szent könyve,
- a Szunna, az Isten küldöttére vonatkozó hagyomány,
- az Igma, a muszlim jogtudósok egységes megállapodásai, valamint
- a Qiyas, az analógiával kapcsolatos érvelés, amely „csak jogértelmezési és jogalkalmazási módnak tekinthető”⁶.

Ezen jogforrások közül a jogtudósok valójában csak hármat ismertek el a büntetőjog forrásaként. A dilemma megértéséhez szükséges a jogforrások ismertetése.

⁶ <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACCN.TXT>

Korán: Alap jogforrás. Amellett, hogy Allah, Mohamed Próféta tett kinyilatkoztatásait, az iszlám jogi és erkölcsi szabályainak gyűjteménye is egyben. A benne rögzített - Allah által megszabott – minden muszlim számára kötelező.

Szunna: A szójhagyomány útján elterjedt, szavak és cselekedetek (amelyek kizárólag a Prófétahoz köthetők) tanulmányozásával kapcsolatos törvény jellegű kiegészítő információk összegyűjtése. Ennek írásban rögzített formája a hadisz. A hadisz kötelező erővel bír (a Koránnal azonos módon).

Igma (konszenzus): Egy meghatározott kor elismert muszlim vallástudósai - adott jogszabály, elv, intézmény elismerése végett tett - egybehangozó tana és véleménye.

A büntetőjogi jogforrások mizériája

Az iszlám büntetőjog jogforrásai nem állnak azonos szinten. Alapvető jogforrásnak a csak a Korán és a Szunna tekinthető, mivel a jogtudósok ezen két jogforrásra „alapozva alakították ki a saría szabályait”⁷.

Manapság egy adott ügyben eljáró bíró nem kizárólag a két alapvető jogforrást alkalmazza döntésének indokolása során, „hanem azokban a könyvekben is, amelyek az Igma által elfogadott megoldásokat tartalmazzák”⁸.

A Korán és a szunna között az a kardinális különbség, hogy míg az előbbi isteni kinyilatkoztatáson, addig a szunna csupán a próféta általi megörökítésen alapul.

A hívők számára a szunna mindaz, amiről be lehet bizonyítani, hogy Mohamed és kortársainak gyakorlata volt. Mohamed szerint minden dolog közül legrosszabbak az újítások. Valamennyi igazhívőnek követnie kell a szunnát. A muszlimok nemcsak a társadalmi-gazdasági életben, hanem az egymással való társasági érintkezésben és a magánéletben is a szunna előírásaihoz igazodnak.

„A szunna az, amit Mohamed próféta akár spontán, akár egy konkrét ügyel kapcsolatban elmondott elrendelt, tett és ezzel kapcsolatban újításnak nincs helye.”⁹

⁷ <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACCN.TXT>

⁸ <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACCN.TXT>

Problémát jelent továbbá, hogy a bűncselekményekre utaló szövegek pusztán a büntetést fogalmazzák meg, de az elkövetési magatartásról nem ejtenek szót. Példának okáért a Korán ugyan előírja a paráználkodás megbüntetését, ugyanakkor nem határozza meg annak fogalmát. „Mivel a Korán – annak ellenére, hogy jogi tartalmú verseket is tartalmaz – nem törvénykönyv, ez nem is meglepő, mégis, e hiányosság természetesen rengeteg jogtudományi vitára adott okot.”¹⁰

A büntetések fajtái

A klasszikus iszlám büntetőjog az iszlám előtti korban kialakult, elsősorban a *vérbosszún*, a *talio-elven* és a *kompenzáción nyugvó büntetési szokásokat*, a *Koránban lefektetett bűncselekményeket és azok büntetéseit*, valamint az *eljáró hatóság által kiszabható büntetéseket* tartalmazza.

E három réteg egyben három különböző büntetőjogi felfogást is tükröz, melyek összhangba hozása nem könnyű feladat, annál is inkább, mivel az egyes rétegek időben is eltérő módon keletkeztek. (JANY)

Vallás elleni bűncselekmények – a társadalom önvédelmi mechanizmusai

A vallás ellen elkövetett bűncselekményeket és azok szankciói az iszlám büntetőjog két forrásából, a Koránból és a Szunnából erednek.

Halállal rendelik büntetni a vallását elhagyó muszlim férfit. Az ítélet végrehajtása három napra felfüggeszthető, lehetőséget adva az iszlámba történő újbóli megtérésre. Hitehagyó muszlim nő nem végezhető ki. Börtönbüntetésre ítéltető, mindaddig, amíg meg nem gondolja magát. (SALAMON-MUNIF)

Ha köztudottá válik egy muszlim hitehagyása, szinte azonnal működésbe lép a társadalom önvédelmi gépezete, mivel az iszlám társadalomra közvetlenül veszélyt jelentő bűnt még csírájában kell elfojtani. Az egyén közösségből való kitaszításának és ártalmatlanná tételének leggyakrabban alkalmazott módszere az eretnekséggel, vagy istentagadással való vádolás.

⁹ KONDOROSI Ferenc: Az iszlám és az emberi jogok, Összehasonlító alkotmányjog, 472. old.

¹⁰ JANY János: Klasszikus iszlám jog, Egy jogi kultúra természetrajza, 408. old.

Gyermeken végrehajtott ítélet Allah nevében

Annak ellenére, hogy az iszlám jog alapelvei szerint „... hét éves korig a kiskorú teljesen véttlen, fiatal korban egészen az értettségig senki nem vonható büntetőjogi felelősségre a Korán rendelkezésinek megfelelően...”¹¹, az al-Kaida terrrorszervezettel szövetséges iszlamista csoport tagjai a polgárháború dúlta Szíriában, szülők szeme láttára ölték meg azt a gyermeket, aki megítélésük szerint ok nélkül szájára vette Mohamed próféta nevét.

A halálítéletből kovácsolt haszon

Istenkároklásért végezték ki Szíriában egy benzinkutast egy iszlamista fegyveres csoport tagjai. A cselekményt az Iraki és Levantei Iszlám Állam (ILIA) nevű szervezet fegyveresei követték el. Kivégzése előtt őrizetbe vették a benzinkúti alkalmazottat azzal a váddal, hogy felhígított üzemanyagot adott nekik. A benzinkutas egy helyi kifejezést használva a következőképpen felelt: "Ki vagyok én, hogy tudjam, talán a benzin istene?"¹² A férfit a fejére többször leadott lövéssel kivégezték, majd a holttestét az út mellett hagyták.

Sajnálatos módon, az iszlám világban nem ritka jelenség, hogy akár a Koránt, akár a Próféta nevét károkló személyt automatikusan halálbüntetésre ítélik. Jó példa erre Pakisztán, ahol a legcélravezetőbb módja a nem csak muszlim, de keresztény kiiktatásának, ha a célzott személyt istenkároklással vádolják, az ugyanis halálbüntetést von maga után. Ily módon jut a halálraítélt házához, földjéhez, vagy éppen állásához az egyébként hamis vád büntettét elkövető személy. A témával kapcsolatos olvasmányaim alapján kijelenthetem, hogy a jelenség nem ritka, amelynek körében elenyésző esetben vizsgálják a vád alapjául szolgáló cselekmény, azaz az istenkárokló magatartását tanúsításának megtörténtét, ha annak megvalósulását kellő számú tanú támasztja alá.

¹¹ <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACCN.TXT>

¹² <http://www.hirado.hu/2013/12/09/iszlamistak-kivegeztek-szriaban-egy-benzinkutast/>

Becsületgyilkosságok – ártatlan női „bűnösök”

„A súlyos bűncselekmények (hadd) közül a házasság előtti nemi kapcsolat 100 korbácsütéssel, a házasságtörés megkövezéssel, a házasságtörés hamis vádja 80 korbácsütéssel, az alkoholfogyasztás 80 korbácsütéssel, a lopás kézfejlévágással, az útonállás (rablás) kéz- és lábfejlévágással, vagy halálbüntetésként felfeszítéssel, végül pedig a hitelhagyás halállal büntetendő.”¹³

Családfői ítélkezés és végrehajtás – Becsület megmentése Allah nevében

Ellentmondásosnak tűnik annak a Szíriában, házasságtöréssel megvádolt fiatalasszonynak az esete, akin édesapja saját kezűleg hajtotta végre a halálos ítéletet, annak ellenére, hogy az asszony könyörgött édesapja bocsánatáért. Az esetről készült felkavaró videofelvételen¹⁴ a területet megszálló ISIS szervezet egyik fegyverese ismerteti az esetet és szembesíti a házasságtöréssel megvádolt nőt és annak apját. (A férfit további fegyveresek veszik körül.)

A felvételt megtekintő számára, a közbenjáró szervezet tagja humánusnak és kegyelmesnek tűnhet, azáltal, hogy több alkalommal is megkérdezi az apát; hajlandó-e megbocsátani lányának. Valójában kétségtelen, hogy a házasságtöréssel vádolt nők ítéletét minden esetben végrehajtják, ahogy történt ez esetben is. E körben ugyanis nincs helye bocsánatnak, ahogy ez az apa mozdulatából egyértelműen kivehető.

„A megtorlás, valamint a súlyos bűncselekmények Allah joga vagy vádja, ezért ezek esetében nincs helye bocsánatnak.”¹⁵ Az apa rendíthetlenségét tovább erősíti továbbá, hogy a szervezet tagja által hozzá intézett kérdésekre, miszerint hajlandó-e megbocsátani lányának, az egyértelmű „nem” válasszal felel, továbbá felszólítja lányát, hogy ne szólítsa többet apjának, mivel ő már nem tekint rá lányaként. Az ítéletet végrehajtó apa lány köré

¹³SALAMON András – Abdul Fattah MUNIF: Allah törvénye, Az iszlám jog különös világa, 110. old.

¹⁴ <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2801575/isis-releases-sickening-video-clip-showing-syrian-woman-stoned-death-group-men-including-father.html>

¹⁵ SALAMON András – Abdul Fattah MUNIF: Allah törvénye, Az iszlám jog különös világa, 110. old.

tekert kötelet fogva vezeti őt a megkövezés céljára ásott gödörbe. Az első követ az apa veti lánya irányába, támogatói a fegyveres szervezet tagjai.

A házasságtörés és annak hamis vádja esetén, valamint olyan bűnügyekben, melyekben az emberek jogai sérülnek (lopás), az eljárás csak az érdekelt felek jelenlétében indulhat meg, s a kérelmezőnek / vádlónak ott kell lennie mind a bíróságon, mind a kivégzésen. Házasságtörés esetén a tanúnak kötelező megjelennie a bíróság előtt és a kivégzésen. Ha ezt nem teszi, vagy nem ő dobja az első követ, akkor az eljárás megszűnik, vagy a büntetés nem hajtható végre. (SALAMON-MUNIF)

Az előbbiekben említett video felvételen, a téglá nagyságú kövek a fiatalasszony felé vetődnek, néhány szemmel jól láthatóan fejen is találja. Ezen a ponton pedig a kép lassan elsötétül a video felvétel. Az esetről folyamatosan megjelenő hírek a felvételt vágott formában közlik, több oldalon a felvételt már letiltották.

Bizonyítási nehézségek

A súlyosnak minősülő bűncselekmények bizonyítása körében az iszlám jog precíz és egyértelmű eljárást követel meg, így minden büntetthez meghatározott számú tanút határoz meg. Amennyiben a vádló ennél kevesebb tanút sorakoztat fel, vagy a tanúk nem egybehangzóan vallanak, az eljárás megszűnését eredményezi. (SALAMON-MUNIF)

„A sariában a bizonyítás legfontosabb, szinte kizárólagos eszköze a tanúvallomás: ha van tanú, akkor annak a vallomása döntő minden más bizonyítékkal szemben.”¹⁶

A tanúvallomásnak részletesnek kell lennie, ezért például házasságtörés esetén nem elegendő a négy férfi tanúnak egyöntetű állítása, miszerint a házasságtörőket egymás társaságában látták. Feltétel annak megfigyelése, valamint írásban történő rögzítése, hogy a vádlottak pontosan hol és mikor voltak együtt, nemi szerveik érintkeztek-e, és ha igen, hogyan, továbbá, hogy egyáltalán történt-e behatolás.

Ennek kapcsán egy nő számára rendkívül nehéz annak bizonyítása, hogy az esemény nem történt meg, ha az négy férfi azonos tanúvallomásával teljesen ellentétes.

¹⁶ KONDOROSI Ferenc: Az iszlám és az emberi jogok, Összehasonlító alkotmányjog, 476. old.

A tanú vallomástétele körében bármikor visszavonhatja, módosíthatja vallomását (amelyre a bíró minden alkalommal köteles erre felhívnia figyelmét), azonban házasságtörés hamis vádja esetén ezen joga már nem illeti meg.

Az iszlám jogban nincs hivatalból üldözendő bűncselekmény és hiányzik a közvádoló is.

Az írásbeliségnek elhanyagolható szerepe van (fentiekben rögzítettek alapján a tanúnak a cselekménnyel kapcsolatos írásos dokumentációját figyelembe kell venni), azonban tanú hiányában az iszlám bíróság csak az eljárás kezdeményezőjét, a vádlót, illetve a felperest terheli a bizonyítási kötelezettség.

Következésképpen a vádlott vagy az alperes nem kötelezhető annak bizonyítására, hogy nem követett el a neki felrótt cselekedetet, mulasztást vagy szerződésszegést. Elegendő, ha esküvel tagadja a vádat vagy a keresetet.

Válás „muszlim” módra

Fentiek gyakorlati megvalósulását jól tükrözi annak a palesztin nőnek az esete, akitől férje az iszlám jog szerint előírt módon vált el. Az „elválok tőled” háromszor elmondását követően az asszonyt elűzte közös otthonukból. A válásra irányuló döntését nem indokolta, mint ahogy közös gyermekeik meglátogatásakor az asszony fizikai bántalmazásával eszközölt ismételt elűzésének okát sem. A nőt közvetlenül ért fizikai erőszak alkalmazása mellett a gyermekek sérülését is előidézte ezzel a családcentrikusnak aligha minősíthető cselekménnyel. Az eset hozzátartozik a kitagadott asszony státuszának ismertetése.

Az iszlám jog szerint a kitagadott asszonnak a szülői házhoz való visszatérését szülei megtagadhatják, tekintettel a már korábban teljesített „házassági procedúra” okán, továbbá a még családban élő, kiházásítás előtt álló lányok házasságpiaci érték csökkenésére. Mindezek mellett elegendő ok lenne, hogy a nő eltartása megviselné a családi anyagi helyzetét.

Az iszlám jog lehetővé teszi az elvált asszony újbóli férjhez menetelét, a korábbi válástól számított három hónap elteltével. Tekintettel arra, hogy ezen előírt időbeli korlátozás ellenőrzése semmilyen formában nem valósul meg, a férj részéről teljesen elfogadott a házasságtörés körében tett feljelentés. Ez jogszerűnek tekinthető a muszlim eljárási jog szabályai szerint, még akkor is, ha az asszony a teljes kiszolgáltatottságot vállalva

ismételten férjhez ment. A második házasság teljes bizonytalanságot ígér, mivel második feleségként az esetek túlnyomó többségében rendkívüli elnyomás sorsa illeti a nőket.

A példaként felhozott esetben a nőt közös háztartásukból kiűző férj feljelentése teljes mértékben jogszerű, tekintettel arra, hogy amennyiben a férj nem jelenti be az anyakönyvi hivatalnál a válás tényét – amely a férj kizárólagos illetékessége -, a házasságot továbbra is érvényesnek tekintik, következésképpen a nő második házasságkötése az előírt három hónap kivárási idő eltelte ellenére érvénytelen. E körben tehát bizonyított a házasságtörés bűncselekménye, amelynek jogkövetkezménye a kutatásban már több alkalommal említett megkövetés.

A férj részéről megvalósuló hamis vádnak kérdése fel sem merül, hiszen a család becsületén esett szégyenfolt vérrel történő „lemosása” teljes mértékben elfogadott, így a becsületgyilkosság valóságalapjának vizsgálata tulajdonképpen haszontalan.

Az iszlám jog így biztosít egyfajta multifunkcionális szerepet a férfiak számára, amely a férj, családfő, ítélkező, valamint végrehajtó személyében valósul meg.

Fentiekben rögzítettek jól tükrözik a muszlim világban a nők egyszerűen meghatározható alárendelt szerepét, amely gyakorlatilag egy életen keresztül vállalt igaként a családi környezettől a házasságon keresztül nehezedik a nőkre.

Annak okán, hogy minden lény – így az ember is – Isten teremtménye, így azok élete feletti ítélkezés joga kizárólag őt illeti, következésképp az emberi élet kioltása az iszlám jogban szigorúan tiltott. Léteznek azonban az emberölésnek olyan valós okai is, mint a szándékos emberölés, vagy a bizonyított házasságtörés.

Csonkítások Allah nevében

A közösségi és a magántulajdon védelmének fontosságát hangsúlyozva, a lopásért kiszabott büntetései tételként (1/4 dénár értéktől) a sajátosan arab eredetű kézlevágást állapították meg. (VARGA)

Lopásnak csak tulajdonban lévő dolog elvétele minősül. Nem tekinthető lopás tárgyának olyan forgalomképtelen dolog, mint a Korán vagy a bor. Az iszlám jog nem tesz különbséget lopás, zsebtolvajlás, betöréses lopás, vagy besurranó tolvajlás között.

A sikkasztás ugyan is lopásnak minősül, azonban elkövetőjét az iszlám jog csupán megkorbácsolással rendeli büntetni. Lopásnál az elkövetés tárgya meglepő módon egyszerűen lényegtelen. A minősítés szempontjából azonban lényeges, hogy a dolog eltulajdonítása során történt-e személlyel szembeni erőszak vagy sem. Ha ugyanis ilyen nem történt, akkor „csak” lopás valósult meg.

„Allah megátkozta a tolvajt. Ha egy tojást lop, levágattatik keze, ha egy kötelet, akkor is levágattatik a keze.”¹⁷ A tojás és a kötél a meglehetősen csekély értékű dolgokat jelképezi, amely egyfajta mérceként szolgál, hogy milyen értékhatár felett hajtható végre a kézlevágás.

A tolvaj először a jobb, másodszor pedig bal lábfejének levágásával büntetendő. Anyagi felelősség nem terheli, így kártérítést nem kell fizetnie. Amennyiben a lopott holmit még nem herdálta el, úgy azt vissza kell adnia.

Habár az útonállás a lopáshoz és a gyilkossághoz kapcsolódó bűncselekmény, nem tekinthető ezek egységének. Annyiban különbözteti meg a lopástól, hogy a vagyon erőszakos elvétele során az áldozat meghal. A halál ténye határozza meg a büntetés mértékét. Amennyiben a vagyontárgy elvétele erőszak kifejtésével valósul meg, viszont személyi sérülés nem történik, a büntetés mértéke a jobb kéz- és bal lábfej levágása.

Ha viszont az útonállás során az elkövető nem viszi el a vagyontárgyat, de áldozatát megöli, cselekményét lefejezéssel büntetik. Végül, ha az elkövető elveszi a vagyontárgyat és megöli az áldozatát, ebben az esetben felfeszítéssel büntetik. (SALAMON-MUNIF)

A család és házasság „szentségének” sajátos értelmezése

Az örömszerzés a házastársak elidegeníthetetlen joga és egyben kötelessége.

Azonban szexuális élet büntetlenül kizárólag házasságon belül lehetséges, minden nemi kilengést szigorú, megtorló büntetés követ. Az iszlám közösség alapja a család.

A házastársi hűség a család erkölcs, anyagi helyzet és egészség biztonságának alapja.

„A (házasság előtt) paráználkodó férfira és nőre, mindkettejükre száz korbácsütést mérjetek! És ne fogjon el benneteket könnyörület velük szemben Allah döntésekor, ha igazán hisztek Allahban és az utolsó napban.”¹⁸

¹⁷ SALAMON András – Abdul Fattah MUNIF: Allah törvénye, Az iszlám jog különös világa, 113. old.

¹⁸ SALAMON András – Abdul Fattah MUNIF: Allah törvénye, Az iszlám jog különös világa, 116. old.

A halálra kövezés a házasságtörés elkövetőire, nemre tekintet nélkül kiszabható legkegyetlenebb és egyben leggyötrelmesebb büntetés, amely elszenvedése során a bűnösnek minden testrésze olyan mértékben érezze a kínzó fájdalmat, amilyen mértékben az örömet érezte a tiltott cselekmény elkövetése során. Súlyosbító körülményként értékelendő, ha a paráznaságot elkövető személy idős. „Háromhoz nem szól Allah a feltámadás napján: az öreg paráznához, a hazug királyhoz és a fennhéjázó szűkölködőhöz, nem tisztítja meg őket, nem tekint rájuk, jussuk fájdalmas szenvedés lesz.”

Az iszlám jog a szexuális bűncselekmények között is a legsúlyosabb bűnnek az azonos neműek közti szexuális kapcsolatot tekinti, amelynek valamennyi elkövetőjét halálbüntetésként, megkövezéssel sújtja. Mentessül a büntetés alól, akit homoszexuális kapcsolatra kényszerítenek.

A szigorú szabállyal kapcsolatban fontosnak tartom megjegyezni, hogy Pakisztánban lehetőség kínálkozik a férfiak számára transzfeztiták általi szolgáltatások igénybevételére, amely során kétségtelenül megvalósul a homoszexuális kapcsolat, nyílt titokként senki sem beszél a jelenségről, maguk a „szexmunkások” is bizalmasan kezelik az alkalmi kapcsolatokat. Ha a házastársi hűség és a családi erkölcs megőrzése alaptétel, úgy az előbbieken említett jelenség megkérdőjelezi az alaptétel mindenekelőttiségét.

A méltányosság, jóhiszeműség és igazságosság kritériumai alárendelt szerepet kapnak az iszlám jogban. A törvényes eljárás aligha nevezhető pártatlannak vagy tisztességesnek. Az eljárás során keresztény vagy zsidó vallású személy nem tanúskodhat muzulmánval szemben. Nem muszlim nem tanúskodhat muszlim ellen, a muszlim nő tanúvallomását pedig csak kivételesen és fele olyan értékben veszik figyelembe, mint a férfiét. Ekképpen a törvény előtti egyenlőség elve sem érvényesülhet teljes körűen. Az iszlám jog bizonyítékként két férfi tanúskodását követeli meg, illetve egy férfi tanúvallomását két nőé helyettesítheti. Rágalmazás, alkoholfogyasztás, emberölés vádja esetén két, házasságtörés és homoszexuális érintkezés vádja esetén pedig négy férfi tanúvallomása szükséges. Az előírtnál kevesebb tanú felsorakoztatása esetén a vád nem tekinthető bizonyítottnak, ilyenkor a kádinak bizonyíték hiányában fel kell mentenie a vádlottat.

Az iszlám jogban nincs fellebbviteli fórum, hacsak a mazálimot ide nem soroljuk, ami a visszaélések orvoslását jelenti. E jogintézmény szerepe a saría szigorú értelemben vet alkalmazási területén kívüli esetekre korlátozódik, vagyis amikor a kádi

igazságszolgáltatása már nem elegendő. Példaként említhető, amikor a „gyengét meg kell védeni a nagyobb hatalmának visszaéléseitől”, ideértve a kormányt és az adóhivatalt is. A kádi egyébként mindig annak a jogi iskolának a doktrínája szerint mondja ki ítéletét, amelyhez tartozik, döntését nem vonhatja vissza.

Az iszlám büntetőjog ütközése a nemzetközi joggal

Kiadatás

Az iszlám jogtudósok e körben kizárólag a kiadatás intézményét említik.

Az iszlám országban elkövetett cselekmények esetében – a cselekmény elkövetőjének muszlim vagy nem muszlim voltára tekintet nélkül – figyelemmel kell lenni, hogy a kiadatást kérő ország iszlám vagy sem.

„Az iszlám jog nem tiltja meg egy iszlám állam területén tartózkodó személy kiadatását egy másik iszlám államnak, ha ennek területén követték el a bűncselekményt”¹⁹.

A megkért állam azonban megtagadhatja a kiadatás teljesítését abban az esetben, ha ennek bíróságai az iszlám törvények alapján a tettel szemben már jogerős ítéletet hoztak. Ellenkező esetben, amennyiben a megkért állam a cselekményt már jogerősen, de nem az iszlám jog alapján bírálta el, a kiadatás teljesítése nem tagadható meg, mivel az iszlám jog nem ismeri el a nem iszlám jog alapján hozott ítéletet. A megkért állam megtagadhatja a kiadatás teljesítését, amennyiben a cselekményt a kiadatást kérő államtól eltérően a Saria alapján fogja jogerősen elbírálni.

Nem iszlám országnak történő kiadatás esetében iszlám állampolgár nem adható ki, valamint iszlám állam nem adhatja ki a területén tartózkodó más iszlám államnak polgárait egy nem iszlám államnak, mert az iszlám jog megítélése szerint őket a megkért állam saját polgárainak kell tekinteni. „Egy nem muszlim országból bevándorló kiadatását is megtilthatja a saría, de a kiadatás teljesíthető, ha megkért állam és kiadatást kérő állam között a kiadatás intézményére vonatkozóan nemzetközi szerződés van érvényben. A kiadatás teljesítéskor vizsgálni kell, hogy a kiadatás alapjául szolgáló cselekményt mikor követték el, a szerződés megkötése előtt vagy után.”²⁰

Az előírás kizárólag férfi elkövetőkre vonatkozik, mivel az iszlám jog teljeskörű tilalom alá helyezi a - muszlim – nők kiadatását.

¹⁹ <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACCN.TXT>

²⁰ <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACCN.TXT>

Reformtörekvések

A demokrácia „iszlamizálása”

A muzulmán világ egyfajta reformot hajtott végre: nem az iszlám alkalmazkodott az emberi jogokhoz, hanem ezeket próbálták a Koránhoz igazítani. „A muzulmánok elméletileg ugyanazon jogokkal rendelkeznek, mint más népek, azonban a legtöbb jog csak akkor alkalmazható, ha nem kerül ellentétbe a sariával. Következésképpen az iszlám jogfelfogásból hiányzik az emberi jogok teljessége.”²¹

Az iszlám törvénykezés egyik alapvető princípiuma az egyház és az állam egysége. Az iszlámból hiányzik az európai értelemben vett jogalkotás folyamata, hiszen a jog alapja nem a törvényhozás, hanem – mint ahogy azt jelen tanulmány az iszlám jogforrás ismertetésével kapcsolatban is kifejti - a már eleve létező normaanyag megismerése. A nyugati államok általában a változó körülményekhez igazítják a jogot, azonban az iszlám jog alapelveit tekintve mozdulatlan. A teljesség kedvéért ugyanakkor meg kell jegyeznem, hogy a vallási előírások elvileg nem tiltják a gazdasági-társadalmi változásokat tükröző normák megalkotása által az iszlám jogrendszer fejlesztését. (KONDOROSI)

Az iszlám világban nem elképzelhetetlen a „demokrácia iszlamizálása”, vagyis a klasszikus iszlám elvek újraértelmezése és összhangba hozása a parlamenti demokrácia, a részvétel, a képviselő elveivel. Az iszlamista szervezetek egy része elfogadta a demokrácia (mármint az iszlám országokban létező „kvázi-demokrácia” vagy „pszeudo-demokrácia”) játékszabályait (példák sora említhető Egyiptomból, Algériából, Tunéziából, Jordániából, Kuvaitból, Törökországból, Pakisztánból, Malajziából) – legalábbis ami a demokratikus választásokon való részvételt illeti. Kettős bizonytalansági tényezővel kell azonban számolni, míhelyst valamelyik iszlamista szervezet a hatalom közelébe kerül: vagy a politikai vezetés avatkozik be antidemokratikus eszközökkel, vagy a hatalmat elnyert iszlamisták fordulnak szembe a demokráciával. (ROSTOVÁNYI)

²¹KONDOROSI Ferenc: Az iszlám és az emberi jogok, Összehasonlító alkotmányjog, 474. old.

A politikai fundamentalizmus történetileg a társadalmi berendezkedés kérdéseit, az állam és a vallás viszonyát tematizálja, formailag pedig Mohamed prófétaig megy vissza. Mint már korábbiakban ismertetésre került; alapja azon koncepció, amely szerint az emberiségnek a teremtés óta létező, kinyilatkoztatott, monoteista vallása az iszlám, amely a zsidók és a keresztények által "meghamisítatott", így a próféta küldetésének lényege az eredeti vallás alapjaihoz történő visszatérítése és helyreállítása.

Ez a reformtörekvés az iszlám története során már számos alkalommal megfogalmazódott. A Nyugat nyilvánvaló fejlettsége és a Kelet gazdasági-társadalmi elmaradottsága közötti ellentét kapcsán több ízben felvetődött a kérdés, miszerint „a modernizáció körülményei között alkalmas eszköz lehet- e az iszlám az életvezetésre”²², s amellet, hogy a modernizálódó ember miképp maradhat a változó világban a vallás keretein belül, hogyan maradhat egyben az életvezetés valláshű modelljét őrző hívőként.

A válasz muszlim civilizáció elemzése során született meg. Elsődleges szempontként a történelem tanulmányozása során a muszlim világ hanyatlási okának keresése volt. Ez eredményül racionális kormányzás hiányát adta. A hanyatlás a vallástudós és uralkodó személyének különválásával kezdődött. A vallástudósoknak, önnevelés révén minden tőlük telhetőt meg kell tenniük a diszharmonikus helyzet felszámolása érdekében, amelynek legjobb módja a racionális módszer és tudás megszerzése, illetve alkalmazása. Annak okán, hogy mindez a történelem tanúsága szerint az iszlám hagyományban is gyökerezik, a nyugati racionalizmushoz fordulás tulajdonképpen a saját múltához fordulást jelenti. Mohamed Abduh egyiptomi liberális vallásreformer, a Nyugat sajátjának, de egyben a muszlim hagyományok részének tekintett módszert ajánlja. A teológiával kapcsolatban tett javaslatában hangsúlyozza a muszlim hagyomány kétes eredetű vagy kétes koherenciájú részeinek szigorú felülvizsgálatát és a lerakódásoktól való megtisztítását. Az iszlám egyfajta középútként egyrészt alkalmas a modernizációra, a technikai, tudományos és filozófiai fejlődés befogadására, másrészt képes az ember szellemi értékeinek, erkölcsi és társadalmi jólétének őrzésére és védelmezésére, amennyiben az újraértelmezés feladata a vallásos elit, a művelt vallástudósok kezében összpontosul. A reformer életében a modernista mozgalom egyfajta elitista kísérlet szintjén

²² (http://magyarnarancs.hu/belpol/visszateritok_az_iszlam_radikalizmus_gyokerei-60239)

működve, sajátos eszközökkel igyekezett pressziót gyakorolni a mindennapok vallásértelmezőire. A XX. század elején szélesebb körben is kibontakozva, komoly tudományos közéletet indított a racionalista szempontok érvényesítésére, a muszlim hagyományok kritikai újrendezésének céljával. Ennek eredményeként született meg a Korán hivatalos kairói kiadása, bár a racionális modernizáció végül konzervatív fordulatot vett Egyiptomban, Mohamed vezetésével, lehetővé téve az új, szalafijja nevű mozgalom térnyerését. Ez erőteljes fordulatot jelentett.

Sajnálatos mód az iszlám nem rendelkezik egy olyan elfogadott módszerrel, amely lehetővé teszi az elavult vallási tétel használaton kívül helyezését. Megnyugtató, hogy a reformista hagyományok jelen vannak a nem arab közel keleti muszlim társadalmakban, mint például Törökországban. A reformista hagyományoknak köszönhetően a muszlim emberek többsége liberális, haladó szellemiségű. (Ld. 1., 2., 3. sz. melléklet)

„Ellenreform”

„Míg az európai társadalmakban a történelem során végbement a szekularizáció, addig az iszlám közösségekben ez a folyamat fel sem merült.”²³

Míg az egyiptomi reformer Mohamed Abduh, vagy az őt követő algériai Ben Badis a modernizációs reform nyugati támogatással való kiteljesítését remélte, addig Rasíd Ridá már olyan felvilágosult muszlim állam kidolgozásával foglalta el magát, amelyik a "mintaadó ősök" (szalaf) példáját követi: azaz a legkorábbi muszlim társadalom, a Próféta medinai uralmának és az első négy kalifa uralkodásának idejét tekintve követendő példának, és nem a racionálisan szervezett nyugati államok berendezkedését.

Rasíd Ridá szerint nem tekinthetjük követendő példának az európai berendezkedést. A követendő minta kizárólag az iszlám aranykorában, az iszlám alapelveinek megfelelő értelmezése révén található, amely biztosítja a muszlim birodalom kialakításának biztos zálogát jelentő legfőbb tudás elnyerését.

„Megfogalmazódott a nyugati modellek alkalmatlansága a muszlim társadalom szervezése és igazgatása körében. Előtérbe került Szajjid Qutb általi, egyfajta gyakorlati politikai

²³KONDOROSI Ferenc: Az iszlám és az emberi jogok, Összehasonlító alkotmányjog, 471. old.

filozófia kidolgozása, amelynek alaptétele az interpretáció megújításának elméleti igénye.”²⁴

Qutb úgy vélte, a technikai-rationális és a morális fejlődés kettéválása vezetett az emberiség történetében kialakult válsághoz. Annak okán, hogy az emberiség harmonikus fejlődését az irracionális belátás biztosítja, annak mihamarabbi helyreállítása indokolt. Az iszlám ezen ága meglehetősen távol áll az Abduh-féle Nyugati racionalitás követését célul kitűző korábbi programmal. Qutb a Nyugat politikai, erkölcsi és vallási hanyatlásával elveszítette az egészséges fejlődéshez szükséges életerőt. Véleménye szerint a mai muszlim államok az iszlám értékektől való távol kerülésük miatt, még a muszlim név viselésére sem méltóak. Olyan kétosztatú világképet állapít meg, amelyben az egyik oldalon a hit, a valódi iszlám, vele szemben pedig a hitetlenség helyezkedik. Qutb vitatta továbbá a vallási racionalitás társadalmi lehetőségeit.

A tömeg felvilágosításaként olyan módszer alkalmazható, amely lehetővé teszi az útmutatók és tanítók a hívők mindennapi gyakorlatában történő személyes megnyilvánulását. Qutb olyan totális társadalmi mozgalmat hirdet, amely a prédikálás és a meggyőzés eszközeit használva az emberek a hit világába történő visszatérítését célozva, a nézetük és hitük megváltoztatására törekszik, szükség esetén lehetővé téve a fizikai erő alkalmazását a dzsihádban megvalósulva, a tudatlanság rendszerének és intézményeinek felszámolására.

A radikális iszlám világnézete

A radikális iszlám világnézete szerint a tökéletességet Mohamed próféta életvitelében, valamint a korszakának az eseményeiben lehet megtalálni. Következésképp mindennemű vallási újítás, filozófiai relativizmus, és intellektuális vagy politikai pluralizmus eretnokség, amelyet a radikálisok a szélsőségekig üldöznek. A nyugati fölényt annak tudják be, hogy a muszlimok elhagyták a próféta tanításait. Ez indokolta a lakosság újra iszlamosítását és az iszlám törvényen, a sarián alapuló iszlám kormányok létrehozását, valamint a hitüket feladó társadalmak elleni dzsihád eszközölését, amely törekvések a világ muszlimjainak mobilizálását kívánták elérni.

²⁴ http://magyarnarancs.hu/belpol/visszateritok_az_iszlam_radikalizmus_gyokerei-60239

Vallási hierarchia

A vallások között az iszlám hierarchiát állapít meg. A muszlim államokban az iszlám az államvallás, maga az állam is vallási alapítású. Az állam felelős az emberek vallásos viselkedéséért és a hit terjesztéséért. Ennek megfelelően a jognak különbséget kell tennie a teljes jogi védelemben részesülő muszlimok között, akik folyamatosan bizonyítják lojalitásukat az államhoz és ragaszkodásukat a valláshoz valamint a hitetlennek minősülő nem muszlimok között, akik nem tarthatnak igényt az állam teljes védelmére.

A muzulmánok a politikai közösség teljes jogú tagjai, felette állnak a dzimmi státusban élő nem iszlám monoteista híveknek: a keresztényeknek, a zsidóknak és a Zaratustra hívőknek. A dzimmik elméletileg szabadon gyakorolhatják vallásukat, ihatnak alkoholt, bizonyos fokú jogi autonómiát élveznek a családjog terén, azonban nem tölthetnek be vallási, politikai és bizonyos közszerológati funkciókat, nem lehetnek katonák, amit pénzben kell megváltaniuk, általában nem örökölhetnek muszlimtól, nem tanúskodhatnak muszlimok közötti perben, csak más dzimmik ügyében, nem lehetnek végrehajtók a muszlimok ügyeiben, nem felügyelhetnek muszlim gyermeket, nem tarthatnak muszlim rabszolgát. A keresztények és a zsidók külön adót fizetnek, ennek összege azonban kevesebb a muzulmánok által fizetett zakáténál. A dzimmik áttérhetnek az iszlám hitre, de saját vallásukat nem terjeszthetik a muzulmánok között. Imahelyeik nem „homályosíthatják el” méreteikkel a mecseteket, házaikat sem építhetik magasabbra, mint a muzulmánok, sőt ruházatuknak is különböznie kell a muszlimokétól. Az iszlám figyelembe veszi, hogy nem muszlimokról van szó, ezért esetükben az alkoholfogyasztás nem számít főbűnnek. Vegyes házasság esetén az iszlám vallást kell továbbvinni a férj jogán. Keresztény vagy zsidó férfi nem vehet el muszlim nőt, ugyanakkor muszlim férfi köthet házasságot keresztény nővel, de politeistával semmiképpen sem. (KONDOROSI)

Dzsihád

Félreértelmezett háború Allah nevében

Fogalmi zavar – „Mit is jelent pontosan?”

Az dzsihád közismert, de félreértett fogalma az iszlámban kettős jelentéssel bír. Jelenti egyrészt az ember belső lelki, erkölcsi küzdelmét, mint „nagy dzsihád”-ként, másrészt az iszlám közösség részéről a kísértésekkel szembeni önvédelmet „kis dzsihád”-ként. „A mai muszlim politikai radikálisok számára elsősorban nem a Nyugat, hanem inkább a saját országuk vezetői gyűlöletesek, akik maguktól vagy nyugati befolyásra – nem tartják be teljes mértékben a sariát.

Ezek a szélsőségesek azért támadják a nyugati országokat – akár terrorista eszközökkel is – mert bár katonailag csak esetenként, politikailag és morálisan azonban folyamatosan támadva érzik magukat.”²⁵ A dzsihád, mint fegyveres „szent háború” a hivatalos iszlám jog szerint például Csecsenföld és Bosznia esetében elfogadható, ezért ezekben a harcokban sok muszlim önkéntes vett részt. Az iszlám harci törvények szerint tilos a munkások, nők, idősök, gyermekek, imádkozók megölése, és általában az értelmetlen pusztítás. Azon nem muszlim állam ellen, amely nem ellenséges, vagy közönyös az iszlámmal szemben, eleve nincs helye fegyveres konfliktusnak, sőt az ott élő muzulmánok kötelesek betartani a helyi törvényeket és példamutatóan élni.

A dzsihád minden muszlim számára kötelező, de alkalmazhatók békés eszközök is. A mai iszlám propaganda nyíltan hirdeti, hogy áttérés, házasság és mindenekelőtt immigráció révén kell meghódítani a gazdag Nyugatot.

A személyes felelősség kérdése

A dzsihád koncepciója a hitetlen megszállók muszlim országból való kiűzésének minden muszlimnak magára vállalt személyes felelőssége, amely az iszlám identitás szerint azonosságként egy visszafordíthatatlan folyamat. Az ezt megtagadó muszlimot halállal rendelik büntetni, annak kegyetlen és nyilvános formáját alkalmazva pedig példát statuálnak minden muszlim egyén számára, a tévúttól való tartózkodás hangsúlyozására. A dzsihád

²⁵KONDOROSI Ferenc: Az iszlám és az emberi jogok, Összehasonlító alkotmányjog, 473. old.

koncepciója kapcsán fontosnak tartom megjegyezni, hogy amennyiben a valaha törvénykezés alatt álló területek (Palesztína, Afganisztán, Csecsenföld, Kasmír, Spanyolország) nem kerülhetnek idegen törvénykezés alá, akkor ezen gondolatsor mentén érdemes figyelembe venni Magyarország 150 évig, muszlim megszállás alatt állásának tényét. Amennyiben az elvesztett területekkel kapcsolatos törekvéseket nem koronázza siker, úgy az említett dzsihádi koncepció alapján valamennyi muszlim felelőssége révén kötelessége a dzsihádisták muszlimok támogatása. A dzsihád útját elkerülő muszlimok büntetésként a pokol kínzó gyötrelmeit fogják elnyerni. Ez a filozófia nehézségeket állít az elrettentés elmélete elé. Nehezíti továbbá az iszlám katonai hagyomány, amely szerint a muszlimok meghátrálása csak abban az esetben megengedett, ha az ellenség legalább kétszer annyi katonával rendelkezik, mint a muszlim hadsereg. Más hagyományok a meghátrálást tízszeres túlerő esetén engedélyezik. Erre a dzsihád Allahban való hit definíciója ad magyarázatot. A muszlimok gyengébb vagy hasonló erősségű hadakozásakor saját erejükre támaszkodnak, viszont amennyiben a nyerési esélyek minimálisra csökkennek, az Allahban való bizalom mértéke szerint részesülnek jutalmukban a muszlim katonák. (Az iszlám terrorizmus vallási gyökerei) Ezen attitűd a dzsihád népszerűsítésével ma is sikeresen szolgálja az iszlámista politika vezetői hatalmának fenntartását, amely kritikus értelemben jelentős befolyással bír a radikális eszmékkel kapcsolatos társadalmi hangulatra.

A dzsihád jelentése alapján megállapított kötelezettség

A modern gondolkodásúak felhívják a figyelmet a vallást modernizáló „Iszlám Protestánizmus” szükségességére, amely mellőz minden idejét múlt vallási elvet. Mások nyelvi elemzésekkel törekednek a dzsihád (jahada), igyekvést jelentő szó téves értelmezésére, hiszen ha a dzsihád nem szent háborút jelent, akkor téves annak szemlélete, hogy bármiféle katonai jelentőséggel bírna. A dzsiháddal kapcsolatos kérdések között elsőként fontos annak megemlítése, amely a dzsihád pontos jelentéséből adódó lényegével foglalkozik, miszerint ha a dzsihád valóban igyekvést jelentő szó, akkor körében értelmezhető úgy, mint a muszlim imádkozás útján történő kötelessége? Ha viszont a szent háború jelentését más szemszögből vizsgáljuk, akkor az felfogható-e az egyén lelke és a sátán közötti küzdelemként? Amennyiben valóban háború, úgy elégséges annak csupán imán vagy hittérítésen keresztüli megvívása? Amennyiben az iszlám törvénykezés

szigorúan tiltja az öngyilkosságot, úgy miként értelmezhető a dzsihád javára elkövetett öngyilkos merényletek?

Kutatásommal kapcsolatosan szerzett ismereteim alapján állíthatom, hogy a muszlimok jelentős része tartózkodik a dzsihádtól és vallásuk politizálásától. Azonban a radikális világnézet miatt a mérsékelt, mélyen hívő muszlimok egy abszolút dilemmának vannak kitéve annak okán, hogy nem merik kihívni a fundamentális dogmákat, a hitetlenné válás, vagy az eretnesség lehetséges vádjától való félelemből. Jó okuk is van erre, mivel a megfélemlítés egy kétségtelenül létező jelenség.

Dzsiháddal fenyegetett Európa

Dzsihádisták Belgiumban

A statisztikák szerint Belgiumban a legmagasabb az egy főre jutó dzsihádisták száma. Talán nem is meglepő, hogy a belga hatóságok elrettentő példaként szánják a Sharia4 Belgium nevű terrrorszervezet 46 tagja ellen, Antwerpenben indított, az állam eddigi első terrorista perét. A vádlottak közül mindössze kilenc fő jelent meg, a többi már Szíriában tartózkodik. Előzetes tájékoztatás alapján a távolmaradtak közül már kilencen életüket veszítették a harcokban. Az ügy elsőrendű vádlottja, Fuad Belkasszem, aki jelenleg, nem muszlimok ellen elkövetett gyűlöletkeltésért kiszabott kétéves börtönbüntetését tölti. Elmondása szerint sosem járt Szíriában. Belkasszem 30-40 férfi szíriai harcoskénti beszerzéséért felelős. Ha bűnösségét megállapítják, 15 évi szabadságvesztéssel büntetik.

A Sharia4 Belgium szervezet szoros kapcsolatban áll az al-Kaidával és az al-Nuszra Fronttal. 2010-ben alakult, az iszlám törvénykezés Belgiumban történő bevezetésének céljával. Bár 2012-ben feloszlatták, azonban a szalafista sejt tovább folytatta toborzását Szíriában. „Becslések szerint mintegy 400 belga állampolgár utazott a Közel-Keletre, hogy kivegye részét a dzsihádból. 10 százalékuk köthető a Sharia4Belgiumhoz. Belgium fenyegetettsége ellenére Brüsszel meglehetősen naiv módon viszonyul az iszlamisták jelentette veszélyhez.”²⁶

Dzsihádisták Svájcban – terrrorszervezet legalizálásának lehetősége

²⁶ http://www.hetek.hu/kulfold/201410/dzsihadistak_svajcban_belgiumban

Talán meglepő módon a terrorfenyegetettségben még Svájc is érintett, ahol a helyi törvények nem teszik lehetővé a dzsihádisták nyomon követését. A Szövetségi Hírszerző Szolgálat idei jelentése alapján hozzávetőlegesen 40 svájci iszlamista hagyta el az országot, a szent háborúban való részvétel szándékával. Közülük tizenöten Szíriába utaztak. Ezen adatok a Svájcban élő muszlim lakossághoz viszonyítva meglehetősen magasnak számítanak. Az ezzel kapcsolatos vizsgálatok alapján Svájcban több dzsihádistát találhatók, mint Európa legnagyobb muszlim közösséggel rendelkező Franciaországban. A svájci dzsihádisták sejtnek elsősorban pénzügyi, logisztikai és propagandatámogatást nyújtanak az Iszlám Államnak. Szakértők azonban arra figyelmeztetnek, hogy Svájcban belül is támadásokat szervezhetnek. „Törvényhozók ezért javaslatot nyújtottak be a parlamentben az Iszlám Állam betiltására. Ezt azonban nem olyan könnyű elérni, mivel a svájci törvények értelmében egy szervezetet csak akkor lehet betiltani, ha azonnali, súlyos zavart jelent a belső és a külső biztonságra nézve”.²⁷ Ezen indokkal tiltották be 2001-ben az al-Kaidát, amelyről szóló rendelet három évente hosszabítják. Aggodalomra adhat okot, hogy a mostani tilalom 2015-ben jár le, amely nem ad lehetőséget további hosszabbításra, vagyis az al-Kaidára ismét legálisan működhet Svájcban.

Dzsihádisták Németországban

Fény derült arra is, hogy Hamburgban szélsőséges iszlám csoportok kiskorúakat igyekeztek toborozni az Iszlám Állam által indított "szent háborúhoz". Szalafisták által megtérített kiskorúak kiutazását sikerült megakadályoznia a hamburgi rendőrségnek, akik Törökországon keresztül akartak eljutni Szíriába, hogy ott az Iszlám Állam által folytatott háborúhoz csatlakozzanak. Kiutazásukat végül szüleik akadályozták meg.

A radikális iszlám térnyerése egyre több belpolitikai nehézséget kelt Németországban. A szakértők úgy tartják, a dzsihádisták elsősorban 22-26 év közötti fiatalok közül kerülnek ki, akik – mint a legtöbb szélsőséges nézetet valló fiatal – a társadalmon belüli hovatartozás keresése és a saját identitásuk kialakítása közben kerülnek kapcsolatba a szalafizmussal. A Szíriába vagy Irakba való kiutazás közvetlen indítékeként gyakran szolgál az elsősorban bevándorló családból származó fiatalok magas fokú munkanélkülisége, kilátástalan jövőképe és az iszlám kisebbséggel szembeni kirekesztés. Kutatásom során végzett interjúk alkalmával felmerült a muszlim fiatalok

²⁷ http://www.hetek.hu/kulfold/201410/dzsihadistak_svajcban_belgiumban

befolyásolhatóságának kérdése, melynek körében interjúalanyom a Szíriai eseményekhez való csatlakozás indokaként a fentiekben említett körülményeket jegyezte meg. (Ld. 1. sz. melléklet)

Dzsihádisták Nagy-Britanniában

Nagy-Britanniában a napokban egy újabb fiatal lány szökése borzolta a kedélyeket. A rendkívül vallásos 15 éves bristoli lány. Az Iszlám Állam oldalán bukkant fel a britek által Fehér Özvegyként emlegetett Samantha Lewthwaite is, aki az egyik londoni merénylet feleségeként 17 évesen tért át az iszlámra. Két és fél éve bujkál a hatóságok elől Afrikában, ahol több terrorcselekményben is részt vett. A négygyerekes anya női öngyilkos merénylet osztagokat képez ki Szíriában, emellett tanácsokat ad a milicistáknak abban, hogyan manipulálják a nyugati médiát.

Dzsihádisták Franciaországban

A dzsihádisták toborzása nőket és fiatal lányokat is érint Franciaországban. Biztonsági tisztviselők szerint közel 100 francia nő lehet Szíriában vagy tart a közel-keleti országba.

Törökországban három francia férfit fogtak el, akiket Párizsba akartak küldeni, ám az oda tartó repülőre nem engedték fel őket arra hivatkozva, hogy nincsenek meg a megfelelő papírjaik. A törökök ezután a Franciaországba tartó következő gépre feltették őket. Megérkezésüket követően nem sokkal feladták magukat.

Terrorizmus

A Korán vitathatatlanul leszögezi, hogy a katonai győzelem alakulása Allah kizárólagos döntése és akaratának függvénye, tehát a harci érdemek isteni beavatkozás következményei.

A fegyveres konfliktusvállalás tovább nemesedik azáltal, hogy a Korán a harci cselekményekben résztvevőket hitükben rangosabbnak tartja a katonai szolgálat alól kibújókkal szemben, akiket maga a próféta is ostromoz. (VARGA)

A terrorizmus nem iszlám jelenség, azonban nem mellékes, hogy az elmúlt évek legtöbb és legbrutálisabb támadásait az Iszlám nevében követték el. Ez vitára adott okot mind nyugaton, mind a muszlim világban, miszerint van-e kapcsolat a merényletek és az iszlám tanításai között, így a terrorizmus szembeni fellépések nem az iszlám világ, hanem a gonosz irányában intézett törekvések. A politikai szándékú terrorakció, az iszlám általános sajátosságakénti értékelése körében tett kérdésre fontosnak tartom rögzíteni, hogy egy olyan kisebbségi csoportról van szó, amelyet véres akciói alapján hiba lenne az iszlám egészéhez társítani. „Azonban téves annak állítása, hogy az iszlám fundamentalizmus és az abból cseperedő terrorizmus filozófiai vagy vallásjogi alapoktól mentes lenne.”²⁸

„A jelenség nem-izlám gyökerei között politikai (az izraeli-arab konfliktus), kulturális (lázadás a nyugati kultúra ellen), és szociális okokat (elidegenedés, szegénység) lehet találni, tehát téves annak állítása, hogy az ilyen terrorizmusnak kizárólag vallási és társadalmi gyökerei vannak.”²⁹

A modern iszlámista terrorizmus a XX. századi iszlám fundamentalizmus természetes következményének tekinthető, amely, mozgalomként az arab világban és az angolok által igazgatott Indiában alakult ki a szociális igazságtalansággal, az idegen uralom és kultúra elfogadása révén a hagyományos értékek elutasításával átítatott muszlim társadalom rettenetes állapot egyfajta reakciójaként.

²⁸ http://magyarnarancs.hu/belpol/visszateritok_az_iszlam_radikalizmus_gyokerei-60239

²⁹ <http://cikkek.soti.ca/religious-sources-of-islamic-terrorism.html>

A mozgalom állítása szerint a modern muszlim társadalmak azért nem funkcionálnak mivel letértek az "egyenes útról", amely állapot egyetlen korrekciós eszköze az iszlámhoz történő visszatérés, amely nem enged utat a politika és a vallás különválásának: egyaránt uralkodik a vallás, a kormány és minden emberi tevékenység felett.

ISIS

Az egyre inkább jelentős iraki területeket elfoglaló Iraki és Levantei Iszlám Állam (ISIS) önálló államként egy iszlám kalifátus létrehozására törekszik Irak és Szíria területének egy részén.

Abu Bakr al-Bagdadi kalifakénti kikiáltása lett a nemzetközi dzsihád történetének egyik legfontosabb fejleménye a 2001. szeptember 11-i terrortámadások óta, amit nagyon komolyan kell venni. Abu Bakra al-Bagdadi 2009-ben egy iraki börtönből szabadulva 4 évet töltött amerikai fogságban, aki fogvatartottként olyan annyira átlagosnak számított, hogy a legradikálisabb iszlamistáknak fenntartott körleten történő elhelyezését is mellőzték. A börtönőrökhöz intézett elköszönésének („Helló srácok, New Yorkban találkozunk!”) az amerikai biztonsági források egészen új jelentést tulajdonítanak, amellyel utalhatott, hogy a szervezet hosszú távon az Egyesült Államok elleni terrortámadásokra is készül. Bagdadiról csak két hivatalosan is őt ábrázoló fotó ismert, és az al-Kaida vezetőivel ellentétben videóüzenetekben sem jelent meg eddig. Alvezéreivel tett tárgyalásai során maszkot visel, amiért „a láthatatlan sejk” nevet viseli.

Az általa vezetett csoport által kiadott hangfelvételükön működő államnak nevezik a kalifátust. A bejelentés hírére több száz támogatójuk lőtt a levegőbe kelet-szíriai Raqqa városában. Az új ország szerintük a szíriai Aleppo és az iraki Diyala kormányzóság között húzódik, ez légvonalban nagyjából 650 km-t jelent. Közzétett negyedórás kampány videójukban egy elfoglalt iraki ellenőrző pontot mutatnak be. Nem ez lesz az első határ, amit átlépnek, állította szóvivőjük az egyik felvételen, aztán többek között Irakot, Jordániát, Libanont említi meg, és azt mondja, fel fogják szabadítani Palesztinát.

A kalifátus kikiáltásának elsődleges célja a szimpatizánsok számának növelése. Ezért még ha az eddig megszerzett valamennyi területet megtartása kétséges is, számos arab országban a zavar keltése esélyes, amely révén támogatókra tehetnek szert, így Törökországban, Libanonban, Jordániában, a Gázai övezetben, Egyiptomban,

Indonéziában és Szaúd-Arábiában. Az általuk megtámadott és elfoglalt iraki települések épületein dzsihádisták zászlók lobognak, a városokból, mint félmillió ember menekült el. Az elfoglalt területek muszlimjaitól hűségesküvet várnak. További aggodalomra ad okot, hogy a csoportnak sikerült elfoglalnia Irak legnagyobb olajfinomítóját, ahonnan fedezni is tudják az elfoglalt területek energiaszükségleteit.

Nagynak látszani taktika

Azt régóta tudni lehetett, hogy egy iszlám kalifátus létrehozása a céljuk Irak és Szíria területén, de most mégis sokakat meglepetésként ért a bejelentés, hiszen a szervezetnek a feltételezések szerint legfeljebb tízezer fegyverese lehet, és folyamatos harcok dúlnak több általuk elfoglalt területen is, miközben az iraki kormányerők még nem indítottak átfogó offenzívát ellenük – ha valami haszna lehet a bejelentésnek az éppen a szervezet méretéből fakad: a nagyra törő tervekkel nagyobbnak láttatja magát a valóságosnál, ami nemcsak az ellenfelek táborát növeli, de a potenciális támogatókét is.

Radikálisok egymás közt

Az elemzők szerint az is egyértelmű, hogy egy ilyen bejelentés után az egyes iszlamista csoportoknak és szervezeteknek valahogy viszonyulniuk kell az Iszlám Államhoz. Akár az eddig velük szövetséges szunnita csoportok is ellenük fordulhatnak, de az sem zárható ki, hogy minden korábbinál többen csatlakoznak hozzájuk, és tovább tudnak nyomulni Bagdad felé is. Többen úgy gondolják, hogy az ISIS ezzel az al-Kaidának és annak támogatóinak is üzenetet akart küldeni.

Az ISIS és az al-Kaida között nem csak az okozott nézeteltérést, hogy egymással versengve akarják vezetni a dzsihádot, hanem komoly különbségek vannak köztük a stratégiájukat, a taktikájukat és az iszlám hatalomgyakorlásról vallott nézeteiket tekintve. Arról sem teljesen ugyanúgy gondolkoznak, hogy milyen ritmusban és mértékben kell bevezetni az iszlám törvénykezést az elfoglalt területeken, meg kell-e ölni minden sítát, és, hogy joga van egy csoportnak az összes többi felett uralkodni. Az ISIS radikálisabb, és nem ismer kompromisszumot.

Az ISIS sikeres előretörése éppen ezért egy ideológiai és stratégiai csapást is jelent az al-Kaidának, hiszen ők, a saját taktikájukat követve sosem tudtak ilyen gyorsan és ilyen nagy területeket az irányításuk alá vonni. Ha pedig a szervezethez egyre több radikális csatlakozik és egyre több erőforrást halmoznak fel, akkor még ambiciózusabb hódításokba kezdhetnek Irakban, miközben Szíriában is átveszik az irányítást az al-Kaidától.

A világ új térképe iszlám módra

ISIS nem finomkodott a határok meghúzásánál: nagyjából a föld lakosságának 30 százalékát magába foglaló területet nézett ki magának, Tibettől Egész Indián át Portugáliáig, Afrikában pedig határai Tanzánia, a hosszú és rövid nevű Kongók, valamint Gabon felett húzódnának. Ha az ISIS nekilát a 2,25 milliárd embert érintő tervnek, akkor eszerint a térkép szerint hamarosan Budapest is a kalifátus része lenne.

Ellenterrorizmus

Stratégia

Az ellenterrorizmus első lépéseit vallási szinten ajánlatos kezdeni, egy hosszútávú stratégia érdekében tett radikális Iszlám kulturális és vallási gyökereire történő összpontosítani. A törekvésben komoly hátrányt jelent a nyugati polgári jogok beavatkozásának korlátai. Ennek következtében szinte lehetetlenné válik a mecsetekben történő lázító beszédek betiltása, valamint a terrorizmust támogató fatwákat kiadók felelősségre vonása. E körben számolni kell azzal is, hogy a nyugat állandó belső kritikának van kitéve.

Ez jelentős gátat szab annak, hogy a nyugaton élő fiatal muszlimok ne sodródjanak a közel keletről áradó radikális eszmék irányába. Befolyásolhatóságukat az interneten történő kommunikációval és helyi szerveződésekkel érik el.

Megoldási javaslat – Újraértelmezés

Az ellenterrorizmus megoldása egy nyugati típusú kijelentéssel aligha eszközölhető. A vallási hatóságoknak ki kell adni olyan egyértelmű és kötelező jogi döntéseket amelyek ellentmondanak a radikális világnézet alapjainak, továbbá gyakorlatilag ki kell tagadni a radikálisokat az Iszlámból. A lényeg a radikálisoknak való ellentmondásban rejlik. A radikálisok által a terrorista akciók elkövetőinek ígért a mennyországba jutás hiú ábrándkénti közlését a vallási hatóságok irányába megfelelően kommunikálni kell, hangsúlyozva, hogy az ilyen cselekményt elkövetők a mennyország helyett a pokolra jutnak.

Ezen döntések az olyan elemeket foglalják magukban, mint:

- az Iszlám reformálását lehetővé tevő ijthad intézmények visszaállítása,
- a dzsihád kapcsán hangsúlyozott felelősség nem személyhez kötöttsége, vagyis az Iszlám és a világ közötti dzsihád mellőzése,
- a muszlim országokban lévő nem muszlimok fizikai biztonságának lehetővé tétele,
- a dzsihád kötelezőnek előírt jogi döntések az Iszlám meghamisítását célzó törekvésekkénti értelmezése, ezen döntéshozók eretnekkénti minősítése az öngyilkos

merényletek magával az öngyilkossággal való azonosítása, amelynek elkövetői pokolra jutnak, valamint

- a terrorizmus morális és anyagi támogatása bűnként történő értelmezése.

A fenti alternatív magyarázatot szilárd vallási alapokra kell fektetni, valamint szükséges olyan személyek emellett érvelése, akik az iszlám világ elismert tudósai vezetői. A radikális iszlám elleni stratégiához továbbá még számos nyugati eszme átértelmezése szükséges.

Nők helyzete

Az iszlám emberi jogokkal kapcsolatos alapvetéseit és gyakorlatát érdemes párhuzamba állítanunk az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése által 1948. december 10-én elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata vonatkozó rendelkezésével.

A Nyilatkozat 1. cikke értelmében minden emberi lény szabadnak születik, egyenlő méltósága és joga van. A 2. cikk alapján az emberek közötti bármely megkülönböztetés tilos, nevezetesen fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy más véleményre, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyoni, születésre, vagy bármely más körülményre tekintettel.

Az iszlám szerint a hívők egyenlőek Isten előtt, azonban a **nők és a férfiak jogai nem egyenlőek**. A nők a férfiak gyámsága alatt állnak, kevesebb joguk és kötelezettségük van. Jótétel esetén a női sértett családtagja csupán a felét kapja annak az összegnek, ami egy férfi sértett után járna. **Nő nem lehet tagja a muszlim hadseregeknek**. A férjnek jogában áll „engedetlenségéért” feleségét megfenyíteni, akár kisebb veréssel is illetni. Örökléskor a fiú kétszer annyit kap, mint a lány. A bíróság előtt a **nő tanúvallomása a férfiénak csak a felét éri**.

A nő nem cselekedhet házastársa akarata ellen. A férj hozzájárulása nélkül **senkit sem engedhet be a házukba**, sőt önkéntes **bőjtöt sem tarthat**, és el sem távozhat. A feleség férje vagyonából annak engedélye nélkül csak akkor adakozhat, ha biztos abban, hogy cselekedetével a férfi is egyetért.

Az iszlám szerint idegen férfi számára a nő egész teste szent és sérthetetlen. Ezért ha a nő olyan környezetben van, ahol idegen férfiak is jelen lehetnek, kötelező lefátyoloznia magát, el kell takarnia arcát, kéz- és lábfejét. Ezek a testrészek csak imádkozás alatt maradhatnak szabadon. A nők ruhája sűrű szövésű kelméből készül, bő szabású, nem hasonlíthat a férfiak viseletére. A muzulmánok szemében ezek a szokások a nő nagyrabecsülését fejezik ki, szemben a nyugati bánásmóddal, amely szerintük igen rossz és felelőtlen. A szemérmesség olyan szinten átszövi a muszlim nők mindennapjait, hogy például az Arab Emírátságokban, annak más iszlám államokhoz viszonyított liberális felfogásai ellenére a nők ragaszkodnak a kizárólag női orvos által végzett orvosi ellátáshoz, még ha az egészségügyi szabályok lehetővé teszik a férfi orvos, kizárólag

ruhában is elvégző vizsgálatokat. Az Arab-Emirátusokban egészségügyi intézményeiben élő vallási és öltözködési szabályokkal kapcsolatosan bővebb információ a dolgozat mellékletében olvasható. (Ld. 3. sz. melléklet)

A Nyilatkozat 9. cikke szerint senkit sem lehet önkényesen letartóztatni, őrizetbe venni vagy száműzni. Ezen elv érvényesülésének súlyos sérelmét jelenti például Szaúd-Arábiában az, hogy keresztények százait – beleértve a nőket és a gyermekeket is – tartottak és tartanak fogva vádemelés és bírósági tárgyalás nélkül, vallásos meggyőződésük békés kifejezése miatt.

A Nyilatkozat 12. cikke értelmében senkinek sem szabad önkényesen beavatkozni a magánéletébe, a családi ügyeibe vagy a lakóhelye megválasztásába. A 13. cikk rögzíti, hogy az államon belül minden személynek joga van szabadon mozogni, lakóhelyét szabadon megválasztani, bármely országot – ideértve saját hazáját is – jogosult elhagyni, valamint saját hazájába visszatérni. A 14. cikk alapján minden személynek joga van az üldözés elől más országban menedéket keresni, és a más ország nyújtotta menedéket élvezni.

Itt érdemes megjegyezni, hogy a muzulmán asszonyok mozgásukban általában szigorúan korlátozottak, gyakran a világtól elzártan élnek, és a mecsetekben is csak a kijelölt helyeken ülhetnek. A nő csak férfi rokona engedélyével utazhat, kísérője pedig csak olyan férfi (mahram) lehet, akivel a saría szerint nem köthet házasságot. Ez a tilalom minden utazásra érvényes, egyebek között a zarándoklatra is. A mahram megvédi a nőt a paráznság kísértésétől és a vagyontárgyai elleni esetleges támadásoktól.

A Nyilatkozat 15. cikkének azon rendelkezése, miszerint minden személynek joga van valamely állampolgársághoz, eleve nem alkalmazható azokban a muszlim országokban, amelyekben az ehhez szükséges előfeltételek hiányoznak, például azért, mert a nőknek nincs személyi igazolványuk, sőt esetleg a születésükre és halálukra vonatkozó adatok sincsenek hivatalosan nyilvántartva.

A Nyilatkozat 16. cikke a következőket rögzíti, miszerint minden férfinak, mind a nőknek házasságra érett kor elérésétől kezdve joguk van fajon, nemzetiségen vagy valláson alapuló korlátozás nélkül házasságot kötni és családot alapítani. A házasság tekintetében a férfinak és a nőknek mind a házasság tartama alatt, mind a házasság felbontása tekintetében

egyenlő jogai vannak. Házasságot csak a jövődő házastársak szabad és teljes beleegyezésével lehet kötni.

A Korán előírja a nő beleegyezését a házassághoz, és a hozomány is az ő tulajdonát képezi, azonban nem kezdeményezhet sem házasságot, sem pedig válást. A hívőnek legfeljebb négy asszonya lehet, ám manapság a szegényebbek számára ez a lehetőség csak elvi jellegű, amellyel általában a tehetősebbek és a különösen hagyománytisztelők élnek.

Az iszlám szerint a család az egész társadalom alapja, amelyben az anyaságnak kitüntetett szerepe van. A gyermeket Isten áldásának tekintik, különösen, ha fiú. A muszlim család feje a férfi, aki a közösségben a legnagyobb tekintéllyel rendelkezik, és abszolút felelősséget visel. A hívő számára minden Isten képmása, így a nő is. Allah elrejtí arcát az ember elől, láthatatlan marad. Éppígy Isten lehető legtokéletesebb visszatükrözódése, a nő is köteles magát a transzcendenciát szimbolizáló fátyol mögé rejtteni. A jelenség megértéséhez hangsúlyozni kell, hogy az iszlám teokratikus-patriarchális társadalom a nőknek oltalmat akar nyújtani, a férfiakat pedig a kísértésektől akarja megóvni.

A nők fiatalon, egészen gyerekként mennek férjhez, akiket nem maguk választanak. Ha ez mégis másként történik, a nem engedélyezett kapcsolatnak a rendőrség vet véget az apai feljelentés alapján. A nők börtönbe kerülnek, s éveket töltenek mindennemű tájékoztatás nélkül, előzetes letartóztatás címen, embertelen körülmények között. A tiltott szerelmi kapcsolatért a férfiak szintűgy börtönbe kerülnek, azonban számukra lehetőségként fennáll, hogy családjuk kiváltsa őket a börtönből. A nők számára ilyen „intézmény” nem lehetséges. A nők gyermekként apjuk, házasként pedig férjük tulajdonaik. A könyvben ismert annak a nőnek az esete, akit férje egyik napról a másikra kitagadott házából. „Kitagadlak!” háromszori elmondásával a férj elvált az asszonytól. Közös gyermekeiket a nő többé nem láthatta. Az elűzött asszonyt családja nem szívesen veszi vissza magához, mivel egy kitagadott asszony veszélyt jelent a háziakra nézve, feltételezett szenvedélyessége és a benne tomboló vágy miatt, amely csorbítja a befogadó család tekintélyét, ezzel csökkentve a kiházásítandó leánygyermekek házasságpiaci értékét. Az ilyen sanyarú sorsú nőket második feleségként magához veheti, akár a család férfi ismerőse. A könyvben bemutatott kitagadott nő élete a továbbiakban úgy alakult, hogy az őt, második feleségként befogadó férfinak gyermeket szült. A korábbi, kitagadással válást kezdeményező férj házasságtöréssel vádjával feljelentette feleségét, amelynek

legtökéletesebb bizonyítéka a megszületett gyermek volt. A hatóság mindazok ellenére intézkedett, hogy a nő számára, az újránházasságra előírt három hónap jóval korábban lejárt. Annak okán, hogy a férj – habár válási szándékának háromszori elmondásával az asszonnyal kötött házasságát egyoldalúan felbontotta -, nem jelentette be az asszony kitagadását az anyakönyvi vezetőnél, amely bejelentési kötelezettség megtételére nincs semminemű előírás. A pakisztáni polgári törvénykönyv rendelkezései alapján a válás nem volt érvényes, következésképpen a nő második házasságkötése sem. A 14. évszázados szabályokon alapuló törvényi rendelkezések értelmében a házasságtörő vagy rejtőzködő asszonyt korbácsütéssel rendelik büntetni. Annak okán, hogy a korbácsütés büntetést börtön váltotta fel, az asszonyra bizonytalan tartamú börtönbüntetés vár. Nem ritka, hogy férjük általi kábítószer árusítására kényszerített nők, börtönben töltve várnak évekig a bíróság ítéletére.

Karo-Kari – Tiltott kapcsolat

A nők sorsa felől családjuk férfi tagjai rendelkeznek. Ha egy férfi és nő között tiltott szerelmi kapcsolatot feltételeznek, akkor a család férfi tagjai a család becsületén esett szégyenfoltot vérrel moshatják le. Az Ázsiai Emberi Jogok Bizottsága az iszlám által tiltott, de Pakisztán mind a négy tartományában, több törzsben még elő „jogintézményre”, az úgynevezett Karo Kari-ra hívja fel a figyelmet. A karo kari befeketített férfit és nőt jelent, tehát utal mind a nő, mind pedig a férfi által elkövetethető házasságtörésre, valamint tiltott kapcsolat fenntartását jelentő bűnös cselekményre (továbbá a férfi és nő közötti tiltott viszonyra is), azonban míg a nő ilyen tettéért, családja halálbüntetés végrehajtásával nyeri vissza a család becsületét, addig a férfi a halálbüntetéstől mentesülve kitaszítottá válik.

A paráznaság és női áldozatai

A korán külön versben említi az erényes asszonyok megrágalmazását, amely az iszlám jog szerint egyet jelent a nők házasságtöréssel vagy paráznasággal való megvádolásával. Ebben az esetben gyakorlatilag hamis vádról van szó.

Mohamed megfogalmazása alapján a szem paráználkodása a nézés: „Mondd a hívő férfiaknak, süssék le tekintetüket (ne nézelődjenek) és őrizték meg szemérmüket (a paráznaságtól), ez illendőbb nekik. Allah bizony felettébb jól tudja, mit cselekszenek.”

Ugyanez vonatkozik a nőkre is: „és mondd a hívő nőknek, süssék le tekintetüket (ne nézelődjenek), és őrizték meg szemérmüket.”³⁰

A parázñaság körében elkövetett kézfej érintése

Ha egy idegen nő bámulása a parázñaság veszélyét hordozza, ez még inkább vonatkozik a keze megérintésére. A kéz megérintése tehát tilos, függetlenül attól, hogy véletlen érintésről, vagy megállapodást megpecsételő kézfogásról van szó.

Pakisztánban egy fiatal nőt azért végeztek ki kínzó körülmények között férfi rokonai, mert a fiatal nő esküvőjén, egy férfi viccelődve hozzáért kézfejehez. A pillanat töredéke alatt történt mozdulatból ítélve, azt ezt érzékelő férfi rokonok – beleértve az ara apját, fivérét, újdonsült férjét, és annak apját – egyöntetűen a tiltott románc kibontakozásának jeleit fedezték fel az apró mozdulatban. Véleményem szerint meglehetősen életszerűtlen, mivel egyöntetűen akkor tudná a négy férfi megállapítani, hogy valóban az erkölcsi normával szembeni magatartás történt, ha a férfiak ugyanolyan távolságról, egy vonalban, egyszerre, feszült figyelemmel kísérve várták volna az előre megjósolt eseményt. Mivel az iszlám jogban a tanúvallomással kapcsolatos szabályok alapján négy tanú vallomása elegendőnek minősül, a minden bizonnyal vétlen lány sorsa megpecsételődött. A büntetés mindennemű vizsgálat és járulékos eljárás lefolytatása nélkül azonnal végrehajtható, amelynek első számú feljogosított személye az apa, illetőleg a férj, vagyis azok a személyek, akiknek becsületét sértette a magatartás. A férfi pedig, aki a halálraítélt ara kézfejét megérintette, természetesen jelentős büntetésre nem számíthat, mivel tett azzal magyarázható, hogy az asszony megbabonázta, melynek következtében a férfit esztét szinte tudatán kívül, „vakon” cselekedett. Amennyiben börtönbüntetésre ítélik, családja onnan pénzbeli ellenszolgáltatás fejében kiválthatja. E körben is kétségtelenül a nő felelőssége megállapítható, és mivel sárba tiporta a család becsületét, a család férfi tagjai a legkegyetlenebb kínzó – csonkító – módszerekkel vehetik el a lány életét. Végül a holttestet a folyóba vetik, mivel az nem méltó, hogy eltemessék.

³⁰SALAMON András – Abdul Fattah MUNIF: Allah törvénye, Az iszlám jog különös világa, 124. old.

A rendvédelem hallgatólag beleegyezése

Az iszlám családban a gyermek, a szülők, azok halála esetén pedig a gyám fennhatósága alatt áll, amely értelmében a gyermek köteles engedelmeskedni az anya, de elsősorban az apa akaratának. A velük szembeni engedetlenség elfogadhatatlan az iszlámban, azonban szankcionálásának módját belső ügyként a családra bízza. A brutális megtorló büntetések végrehajtása során a rendőrség Pakisztánban nem járőrözik, és a rendőrőrs sem nyit ki.

A családfőnek örökdik az iszlám előírásainak megfelelő és elvárt magatartás tanúsításáért, amely a család valamennyi tagjának kötelezettsége. Egyúttal a család minden tagjának, kiváltképp a családfőnek a családi morál és becsület védelme, illetőleg a csorbát szenvedett becsület helyreállítása a legfőbb feladata.

Allah nevében folytatott rendészeti tevékenységek

Vallási rendőrség

Szaúd-Arábia

A szaúdi erkölcsrendészet feladata többek között a nemek elkülönülésére vonatkozó szigorú törvény betartásának, a visszafogott ruházat viselésének, valamint annak ellenőrzése is, hogy zárva tartanak-e az üzletek az imaidőkben. A rendőrök azonnal őrizetbe veszik az előírásokat figyelmen kívül hagyókat.

Betiltott Valentin nap

Szaúd-Arábiában működő, az „Erények Ösztönzésének és a Bűnök Megelőzésének Bizottsága” nevű vallási rendőrség sajátos módon végzi az idegen, iszlámellenesnek tekintett tevékenységek feletti felügyeletet. Ennek jegyében a szaúdi vallási rendőrség országos vizsgálatot végez olyan boltokban, amelyek vörös színű, vagy bármilyen módon a betiltott ünnepre utaló termékeket (vörös rózsákat, szív alakú, vagy egyéb vörös színbe csomagolt ajándéktárgyakat) árúsítanak. Az ilyen boltok tulajdonosait a termékek eltávolítására kötelezik. A vörös színű vagy szív alakú termékek árusítása egyébként az év többi időszakában legális, azonban február 14. közeledtével csempészárúnak minősülnek. Rijad előkelő negyedeiben a legtöbb üzlet polcairól a tulajdonosoknak el kell tüntetniük a vörös színű termékeket. Szaúd-Arábiában még a születésnapokat és az anyák napját is elítéli a vallási szervezet, különösen a Valentin napot, amely egy a rómaiak által vértanú-halált halt keresztény szentről lett elnevezve. A nem muszlim vallásúaknak is otthonukon kívül mellőzniük kell a vörös színű ruhák és kiegészítők, például virág, vagy szív alakú tárgy viselését. Kerülniük kell továbbá a munkatársaknak, kedves ismerősöknek, baráti gesztusból feléjük intett csókokat és a Valentin napi jókívánságok nyílt közlését, mivel ha a vallási rendőrség vagy egyébként a helyiek ezt meglátják, még egy gyanútlan jóindulatú turista is komoly következményekkel számolhat.

Betiltott Szilveszter

A szilveszter közeledtével megnőtt a rózsák iránti kereslet a szaúd-arábiai virágboltokban. Szaúd-Arábiában azonban a Korán előírásainak merev értelmezése okán az újév – úgy mint a karácsony - ünneplésének minden formája tiltott. A vallási rendőrség járőrei különösen szigorú, fokozott ellenőrzés alatt tartják a virágüzleteket és az ajándékboltokat, követelve, hogy ne értékesítsenek és egyébként ne tartsanak vörös rózsát, plüssmedvét, továbbá az ünnephez köthető egyéb ajándéktárgyakat az üzletben. Az iszlám törvénykezés betartásának ellenőrzésére létrehozott hatóság tagjai gyakran visszaélnek hatalmukkal, azonban megítélésük javult, mióta a szervezet túl agresszívnek ítélt fellépései következtében leváltották annak vezetőjét. Azóta a testületnek tilos önkénteseket alkalmaznia, valamint tagjainak jelzés nélküli járművekkel közlekednie.

Kerékpárral közlekedés tilalma a nők számára

Rijádi vallási rendőrség ellenőrzés alá vonta a kerékpározó nőket, mivel számukra a kerékpár használata csak korlátozott mértékben, kizárólag az erre kijelölt területen, és egy férfi kíséretében lehetséges, természetesen az öltözködési szabályok szigorú betartásával. A nőkre vonatkozó tiltó rendelkezéseknek egy részleges feloldásaként értelmezhető az új szabály, hiszen Szaúd-Arábiában a nők számára tilos a lovaglás, gépjármű vezetése, motorkerékpárral, valamint kerékpárral történő közlekedés nyilvános helyen.

A nők nem közlekedés, csupán saját szórakoztatás céljára használhatják a kerékpárt, kerülve az olyan területeket, ahol férfiak csoportosulása található, elkerülvén a lehetséges zaklatásokat.

Pakisztán

Kínzó vallatási módszerek

Allah nevében tett rendészeti tevékenységek bemutatása során fontosnak tartom megosztani a pakisztáni rendőrségről szóló ismereteim közül azt az esetet, amikor az Idara e Amn o Insaf, vagyis a Bizottság a Békéért és Igazságért nevű, a pakisztáni protestáns és római katolikus egyház által közösen alapított szervezet székhelyének irodájában, a szervezet kilenc dolgozójából hetet hidegvérrel meggyilkoltak. A másik két dolgozó közül az egyik eltűnt, a másik pedig az elkövetés idején nem tartózkodott az irodában; odaérve, a

körülményeket látva elájult. A helyszínre érkező rendőrség elszállította, huszonhét napon át tartó fogva tartása alatt különböző kínzó módszereknek vetették alá, hogy elismerje részességét a merényletben.

Az eset ismertetéséhez hozzátartozik, hogy a szervezet elnökével korábban végeztek, oly módon, hogy saját székéhez kötözve száját leragasztották és karjába méreginjekciót fecskendeztek.

Az esettel kapcsolatban a rendőrfőkapitány kifejtette, hogy a történetek háttérében minden bizonnyal vallási fanatikus, vagy valamilyen terrorista csoport áll. A keresztényekkel kapcsolatos bárminemű nézeteltérés lehetőségét egyértelműen kizárta. Az esethez hozzátartozik, hogy a szervezet számos törekvést tett annak érdekében, hogy felszámolják az istenkáromlásról szóló törvényeket, amelynek ártatlan keresztények és muszlimok tömege esett áldozatául.

Korrupció

Pakisztán utcáin nap, mint nap a kereszteződésekben lelassító autók mellett megcsonkított koldusok és karjukban csecsemőt tartó kislányok koldulnak. A kereszteződéseket bandák tartják ellenőrzések alatt, akik jelentős részesedést követelnek az alamizsnából.

A bandák mellett jogosan lehet tartani a rendőrségtől is. A karacsi rendőrség rendkívül rossz hírnévnek „örvend”, mindazok után, hogy bandákban törnek be esküvőkre, ahol ellopják a vendégek ékszereit és a nászajándékokat is. Vannak utakra specializálódott bandák, akik taxisokat, motorosokat, kerékpárosokat állítanak meg, majd valamilyen mondvacsínált indokkal, a helyszínen fizetendő bírságot szabnak ki. A buszok, kisbuszok és teherautók vezetői havi szinten védelmi pénzt fizetnek a rendőrségnek, amelynek elmulasztása esetén nem vehetnek részt a forgalomban.

A parkokban andalgó párokat megállítják ellenőrzés céljából, és ha nem tudják bemutatni házassági anyakönyvi kivonatukat, komoly büntetésre számíthatnak.

Vallási rendőrség Európában

Nagy-Britannia

Önjelölt vallási rendőrség tartja rémületben London keleti kerületeit is, ahol a radikális muszlim fiatalokból álló járőrcsapat távozásra szólít fel mindenkit, aki magatartásával vagy öltözködésével megszegi a muszlim vallás előírásait. A kapucnis öltözetet viselő „járőrök” London muszlimok lakta negyedeiben állnak szolgálatba, akik a mecset környékéről való távozásra szólítják fel az arra tévedt, nem megfelelően öltözött vagy viselkedő „hitetleneket”.

Az erkölcs-csőszök videóra vették tevékenységüket, többek között aktivisták által H&M üzletlánc fehérneműt reklámozó óriásplakátjának égetését London Whitechapel kerületében, miközben aláfestésként géppuskaropogással kísért zene szól. Kommentárjuk elmondása szerint környezetükben a jó védelemben részesítése és rossz féken tartása önként vállalt tevékenységük, amelyet a muszlimok lakta negyedbe érkező jóhiszemű britek irányában közlenek, felhívva figyelmüket arra, hogy saría jog érvénye alatt álló területre érkeztek, ahol a vonatkozó szabályok betartása rájuk is vonatkozik. A sörösdobozt kezében tartó fiataloktól az alkoholt elveszik, mondván, hogy az gonosz dolog, fiatal párokat a hölgy rövidnek ítélt szoknya vagy egyébként kihívónak értékelt ruházata miatt inzultálják, indokul előadva, hogy az ilyen megjelenés nem méltó a mecsethez közeli utcákon. Az esetleges tiltakozásokra és a kéréstlen okítást elutasító magatartásra válaszul az iszlám jog Nagy-Britanniában való szabad érvényesülését adják.

Németország

Németország kül- és belpolitikai helyzetében szintén egyre hangsúlyosabb szerephez jutott a radikális iszlám térnyerésének problematikája. Szeptember elején az erkölcsrendészként fellépő, magukat „saría-rendőrségként” aposztrofáló szalafisták keltettek feltűnést az észak-rajna-vesztfáliai Wuppertalban, amikor is láthatósági mellényt viselő fiatal férfiak csoportja cirkált éjszakánként a város utcáin. A közerkölcs nevében önkényesen fellépő társaság sárga színű tiltó táblákkal hívta fel a szórakozni vágyó helyiek figyelmét a kötelezően betartandó radikális muszlim magatartási kódexre. Ennek értelmében tilos az

alkohol- és kábítószer-fogyasztás, a szerencsejáték, a prostitúció, a pornográfia, de még a zenehallgatás és a koncertekre járás is.

Összegzés

A bizonyos vallási nézetek terjesztése önmagában nem büntetendő, így a gyanúsítottak letartóztatásának egyelőre semmiféle jogalapja sincs. Problémát jelent az egyes európai országok számára, hogy muszlim polgárai közül milyen számban utaztak az ISIS-hez csatlakozott céljából és hogy a kiutazottak közül hányan tértek vissza. Ennek nyilvántartása nem valósul meg. Gyakran a hatóságok tehetetlenek a kiutazások megakadályozásában, és csak utólag az interneten keresztül értesülnek az Iszlám Állam szolgálatában harcoló muszlim polgáraikkal kapcsolatban.

Problémát jelent továbbá a vallási rendőrség részéről tett szélsőséges tevékenységeinek megakadályozása, mivel a szélsőséges eszmék térhódítása legtöbbször nem az utcán, a mecsetekben vagy egyéb vallási központokban, hanem az interneten keresztül történik. Ahogy az elmúlt években oly sok alkalommal tapasztalható elsősorban a fiatalabb generációkat megcélzó ideák terjedésében a világháló játssza a legfontosabb szerepet. A szalafizmust és az Iszlám Államot népszerűsítő online videók burjánzásának megállítása nagy kihívások elé állítja a hatóságokat.

Nagyobb erőket kell összpontosítani annak a szalafista hálózatnak a felkutatására, amely a háttérből irányíthatja a fiatalok dzsihádzmus számára való megnyerését.

Talán meglepő körülmény, hogy a muszlim bevándorlók tekintetében paradigmaváltás előtt áll Nyugat-Európa: ma már ugyanis nemcsak a szélsőjobboldali pártok és csoportok tartják az iszlámot az európai társadalmakba integrálhatatlannak, hanem éppen az iszlamisták vagy politikai iszlamizmus képviselői azok, akik radikálisan elutasítják az egyenlőség elvű közjog alkalmazását az iszlám közösségekre és egyénekre az európai társadalmakban. Mindazonáltal egy 2005-ben lefolytatott felmérés szerint a spanyolországi, franciaországi, németországi és hollandiai muzulmánok 70%-a fejezte ki egyet nem értő nyugtalanságát a szélsőséges iszlamizmus miatt országaikban. Fentiekkel összefüggésben megállapítható, hogy „az iszlámnak van egy mérsékelt arca, melyet azok mutatnak, akik elfogadják a befogadó ország törvényeit, és egy radikális arca, amely az iszlám törvényt mindenek fölé helyezi”³¹.

³¹ CSIZMADIA Sándor: Az Iszlám közösségek helyzete Nyugat-Európában Globális biztonsági kihívások, NATO szerepvállalások és Közép-Európa, 130. old.

Befejezés

Magyar érintettség a terrorizmusban

Dolgozatom lezárását követően történt egy témánkhoz kapcsolódó, magyar vonatkozású tragikus esemény Abu Dhabiban. Abban az országban, ahol maximális a közbiztonság.

Az arab országban élő közeli ismerősöm kerékpárjáról - ami nem volt lezárva - csupán a kitámasztót lopta el valaki - mivel feltehetően csak arra volt szüksége -, mégis ez a szokatlan esemény rendkívül meglepte őket.”

Fentiek alapján talán nem is oly különös, hogy a helyi média nagy sokat foglalkozott annak a magyar származású nőnek tragikus halálesetével, aki a dzsihád áldozata lett. Az Abu Dhabiban óvónőként dolgozó, 47 éves magyar nővel egy elegáns pláza mosdójában 6 késszúrással végzett egy burkába öltözött arab nő. A merénylő előre kitervelte gyilkos tettét, mozgását több biztonsági kamera is rögzítette. A tett helyszínéről ugyan elmenekült, de néhány órával később egy villában elfogták, ahol rengeteg kést és lőszert talált a rendőrség. Az egyébként Egyesült Arab Emírségek állampolgárságú nő - magyar származású áldozatának meggyilkolását követően - egy házi készítésű pokolgépet rejtett el egy bőröndben, amelyet egy amerikai származású orvos háza előtt helyezett el. A különös csomagra az orvos fia figyelt fel, aki azonnal értesítette a rendőrséget. A merénylő nőnek nem volt közvetlen kapcsolata áldozataival. Cselekményei elkövetéséhez az áldozatok eltérő állampolgársága szolgált indokként. Korábban a dzsihádisták megfenyegették a Közel-Keleten dolgozó külföldi állampolgárokat, hogy életükkel fognak fizetni az idegen kultúra terjesztése miatt.

Fenti esetek alapján egyértelműen kijelenthető, hogy még a legjobb közbiztonsággal rendelkező ország sem tud maximális védelmet biztosítani a szélsőséges eszméket valló muszlimokkal szemben.

A veszély nem csak a külföldieket érinti az arab országokban, hanem azon mérsékelt muszlim családokat is, akiknek gyermekeihez elért az ISIS keze és magával rántotta a „szent háborúba”. A megtévesztett fiatalok a szervezet kegyetlenségeivel szembesülve hiába igyekeztek szembefordulni annak gyilkos törekvéseivel, már nem volt visszaút: vérükkel fizettek. Ők is...

Felhasznált irodalom jegyzék

1. AL-JIFRI Habib: A Hit fogalma az Iszlámban A valóság a szúfizmusról Magyar Iszlám Közösség, Budapest, 2014.
2. ABLAKA Gergely: Civil társadalom az iszlám világában, Civil társadalom: elmélet és gyakorlat ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Politológiai Doktori Iskola könyvsorozata 1. kötet Rejtjel Kiadó Budapest, 2005. 137.o.
3. BÓKA János: Az iszlám jog alapjai Betekintés a jogrendszerek világába E-press Nyomda Kft., Szeged, 2004.
4. CSIZMADIA Sándor: Az Iszlám közösségek helyzete Nyugat–Európában Globális biztonsági kihívások, NATO szerepvállalások és Közép-Európa Európa Centrum Kht. Pécs, 2006.
5. HARRIS Sara Barbara MOSALLAI BELL: Hercegasszony voltam Teheránban, STB Könyvek Könyvkiadó Kft., 2010.
6. JANY János: Klasszikus iszlám jog, Egy jogi kultúra természetrajza Gondolat Kiadó, Budapest, 2006.
7. KONDOROSI Ferenc: Az iszlám és az emberi jogok, Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadója Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest, 2006.
8. MISON Syndie: A fátyol sikolya, Csengőkert Könyvkiadó, 2011.
9. ROSTOVÁNYI Zsolt: Az iszlám 21. század küszöbén , Aula, 1998.
10. SALAMON András – Abdul Fattah MUNIF: Allah törvénye, Az iszlám jog különös világa PressCon Kiadó, 2003.
11. UDINK Betsy: Allah és Éva, Nyitott Könyvműhely, 2008.
12. VARGA Norbert: A Biblia és a Korán politikai- és gazdaságképe, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2013.
13. VINCZE Hajnalka: Az Iszlám és a nyugati világ relációja – „Két világ?” Globális biztonsági kihívások, NATO szerepvállalások és Közép-Európa Európa Centrum Kht. Pécs, 2006.
14. http://drotontul.blog.hu/2014/02/06/sziriai_patt - Letöltés ideje: 2014.09.11.
15. http://index.hu/kulfold/2013/12/29/tilos_az_ujevet_unnepelni_szaud-arabiaban/ - Letöltés ideje: 2014.09.11.

16. <http://www.hirado.hu/2013/12/09/iszlamistak-kivegeztek-szriaban-egy-benzinkutast/> - Letöltés ideje: 2014.09.11.
17. http://magyarnarancs.hu/belpol/visszateritok_az_iszlam_radikalizmus_gyokerei-60239 - Letöltés ideje: 2014.09.11.
18. http://www.hetek.hu/kulfold/201410/maganadomanyok_a_terror_szamlajara – Letöltés ideje: 2014.09.20.
19. <http://cikkek.soti.ca/religious-sources-of-islamic-terrorism.html> – Letöltés ideje: 2014.09.20.
20. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Iszlamizmus> – Letöltés ideje: 2014.09.20.
21. http://index.hu/kulfold/2014/10/15/iszlam_allam_magyar_szemmel/ - Letöltés ideje: 2014.10.15.
22. <http://cpsglobal.org/sites/default/files/WomenBetweenIslamandWesternSociety.pdf> Letöltés ideje: 2014.10.15.
23. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/saudi-arabia/11068152/British-man-beaten-by-religious-police-in-Saudi-Arabia-for-using-women-only-queue.html> – Letöltés ideje: 2014.10.15.
24. <http://www.clarionproject.org/news/video-islamic-state-stones-young-woman-accused-adultery> - Letöltés ideje: 2014.10.15.
25. <http://index.hu/kultur/klasz/rushdie0416/>
26. http://index.hu/kulfold/2014/07/01/budapest_is_kell_az_iszlam_vilagbirodalomban Letöltés ideje: 2014.10.15.
27. http://drotontul.blog.hu/2014/02/06/sziriai_patt - Letöltés ideje: 2014.10.15.
28. http://www.hetek.hu/kulfold/201410/dzsihadistak_svajcban_belgiumban - Letöltés ideje: 2014.10.15.
29. <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/> - Letöltés ideje: 2014.10.15.
30. http://www.galamuscsoport.hu/tartalom/cikk/165598_mali-eszaki-feleben-nyilvanosan-kivegeztek-egy-gyilkost-az-iszlamistak – Letöltés ideje: 2014.10.15.
31. <http://www.hir24.hu/kulfold/2014/12/05/vedoorizetet-kapnak-a-meggyilkot-magyar-no-ikerfiai/> - Letöltés ideje: 2014.12.10.
32. <http://www.origo.hu/itthon/20141205-azert-oltek-meg-ibolyat-mert-kulfoldi-volt.html> - Letöltés ideje: 2014.12.10.
33. http://hvg.hu/itthon/20141205_ibolya_a_dzsihadistak_elso_magyar_aldozat Letöltés ideje: 2014.12.10.

34. http://mandiner.hu/cikk/20141204_megoltek_egy_magyar_szarmazasu_amerikai_n_ot_abu_dhabiban - Letöltés ideje: 2014.12.10.

Mellékletek

1. sz. melléklet

- *Kérlek, mondj néhány szót magadról.*

- 26 éves, török állampolgár vagyok. Izmirben születtem és ott is éltem. Régészként végeztem. Egy éve élek Budapesten, ahol idegenvezetőként dolgozom.

- *Kivel vagy kikkel éltél együtt?*

- Édesanyámmal és a nővéremmel éltem együtt. Szüleim elváltak, így Édesanyám egyedül nevelt minket.

- *Milyen vallású vagy?*

- Muszlim vagyok. Törökországban egyébként mindenki muszlim, de ez nem jelenti azt, hogy minden török ember ugyanolyan, azért mert azonos vallásúak.

- *Mi határozza meg az eltéréseket az egyes muszlimok között?*

- Mint ahogy keresztény és keresztény, úgy muszlim és muszlim ember között is nagy különbségek vannak. Az is meghatározza, hogy egy ember, az ország melyik részén születik és milyen családban nevelkedik.

- Ezek szerint a családi légkör a meghatározó tényező?

- Pontosan! Nem a Korán, hanem a család, így nem kifejezetten csak a vallás, hanem a hagyomány határozza meg, milyen felfogású egy muszlim.

- Eszerint a hagyományok tájegységenként eltérőek és az ország bizonyos területein szigorodnak a szabályok?

- Nem tudnám kategorizálni a régiókat aszerint, hogy melyik kifejezetten hithű vagy hol jellemző a szigorú neveltetés. Inkább úgy fogalmaznék, hogy vannak az országnak olyan területei, ahol nagyobb számban élnek, úgynevezett tradicionális de semmiképp sem radikális szemléletű családok.

- A szülővárosodban mennyire érvényesül a hagyományokhoz való ragaszkodás?

- Izmir egy liberális város. Ott egy muszlimot nem kötnek szigorú szabályok, még Ramazan idején sem.

- Ez az egyfajta kötetlenség miben nyilvánul meg?

- Ez azt jelenti, hogy senki sem vesz őrizetbe azért, vagy egyáltalán néz rám rosszállóan, mert megittam egy korty vizet, vagy épp betértem egy étterembe napközben. Egyébként az üzletek Izmirben a böjt idején is nyitva tartanak.

- Tudsz a vallási rendőrség működéséről, egyáltalán találkoztál a hatóság ilyen fajta megjelenési formájával?

- Sosem találkoztam vallási rendőrséggel. Törökországban tudtommal ilyen nem is működik.

- Mennyiben különbözik az európai számára hagyományörzőnek gondolt keleti országrész?

- Az ország keleti, illetve azon részén, amely az arab országokhoz közel van, ott kissé más körülmények uralkodnak. Jártam olyan településen, ahol erősen élnek a vallási hagyományok.

- Hogy viszonyultál az ottani körülményekhez?

- Modern felfogásúként nem éreztem jól magam az ottani közösségben. Nem értettem egyet az ősi elveket valló, kissé fanatikus emberekkel.

- Ez azt jelenti, hogy nem jössz ki jól a hagyományokhoz ragaszkodó emberekkel?

- Nem arról van szó, hogy adott esetben, például megtagadnám a segítségemet. Muszlimként és egyébként emberként kötelességem segíteni másoknak. Viszont szabadidőmben biztos nem kerítenék rá sort, hogy közös programokban vállaljak részvételt egy elvakultan szigorú szabályokat valló és aszerint élő muszlim emberrel.

- Említetted, hogy szülővárosod liberális. Magadat is liberálisnak vallod? A nyugati szemlélet belefér saját profilodba?

- Haladó szellemiségűnek vallom magam, aki nyitott az új, például nyugati eredetű jelenségekre. Egyébként nem vagyok hithű muszlim. Nem tartózkodom az alkoholtól, és nem tagadom meg a testi örömeiket sem. Nem imádkozom naponta ötször, mivel a munkám miatt ezt nem engedhetem meg magamnak. Erről eszembe jut egy kedves emlék. Szabad napjaimon egy barátomnak be szoktam segíteni az üzletébe betérő török turisták kiszolgálásában. Egyszer egy török turista kérdezte tőlem, segítenék-e neki, hogy hol tudna imádkozni. Az üzlet egyik elszeparált részébe kísértem, mire ő nagy hálálkodás közepette elővette az imádkozásra használt szőnyegét és megkérdezte tőlem, merre van Mekka. Sajnos nem tudtam neki pontos választ adni. Annak ellenére, hogy a szituáció megmosolyogtatott, minden tisztelem a hitüket ilyen komolyan gyakorló muszlimoké.

- Nem hithű muszlimként azért szoktad olvasni a Koránt?

- Egy nem muszlim általában azt gondolja, hogy minden muszlim olvasta a Koránt, sőt, annak sorait kívülről tudja is. Én nem olvastam, mégis muszlim vagyok.

- Ebben is szerepet játszik a család?

- Hogyne! A család tanítja a hagyományokat. Egy muszlim nem azért tartja be szigorúan a szabályokat, mert olvasta a Koránt (lehet, hogy soha nem olvasta), hanem mert eszerint

nevelték. Nem ritka, hogy egy muszlim nem is ismeri a szabályt a Korán alapján, de mivel szüleitől hallja, mit szabad és nem szabad, illetve mit illik és nem illik, eszerint fog cselekedni és élni.

- Ez alól vannak kivételek?

- Természetesen. Ismertem olyan fiataalt, aki egészen 18 éves koráig a hagyományok szerint élt, vagyis úgy, ahogy azt otthon látta és hallotta. Persze a szokások nem mindegyikével értett egyet, így aztán hiába nevelték belé, hogy nem ihat alkoholt, mikor elment otthonról, bizony szórakozni ment, ahol sört ivott és lányokat hajkurászott.

- Mi a helyzet a muszlim lányokkal? Kötelező számukra az öltözködési szabály betartása?

- A muszlim lányok nagyon különbözőek. Igen, van, aki eltakarja a haját és látni olyat is, akinek csak a szeme látható egy csíkban a fekete öltözék mögül. Ez utóbbi nem török, vagy legalábbis csak félig. Valószínű, hogy az egyik szülő – leggyakrabban az apa – arab, akinek a hagyományaihoz igazodik a lány neveltetése.

- Az öltözködési szabályokat követő lányok tartózkodnak az alkoholfogyasztástól, vagy más iszlám erkölcsbe ütköző tevékenységtől?

- Téves az a felfogás, hogy minden haját eltakaró muszlim lány megtagadja magától a tiltott dolgokat. Voltam már szemtanúja olyan esetnek, hogy az öltözködési szabályokat egyébként következetesen betartó muszlim lány otthon, a szüleitől elkészönve azt mondta, hogy egy barátnőjével fogja tölteni az időt, közben pedig „pasizni” ment, máskor pedig alkoholt fogyasztott.

- Véleményed szerint eredményre vezet a tiltás?

- Az utóbbival kapcsolatban az a véleményem, hogy a szigorú tiltással épp az ellenkezőjét érjük el a kívánt célnak.

- Milyen jelentősége van a házában a lányok szüzességének? Ennek megőrzése szabály vagy hagyomány?

- A lányoknak erénye szüzességük megőrzése, s ez még mindig hagyomány, minthogy az is, hogy a férfiak „hagyományból” az ilyen lányokat preferálják, mondván, biztosan

tisztességes. A legtöbb muszlim családban a fiúkat azzal a jó tanáccsal látják el a szülők, hogy szűz lányt vegyenek feleségül. Nem a vallási előírás miatt, hanem mert ez a hagyomány. A lányok szemszögéből pedig érthető, hogy nem adják féltve őrzött kincsüket akárkinek, csak annak az egyetlennek, aki méltó hozzájuk, egy örök életre.

- Hogy viszonyulsz ehhez a hagyományhoz?

- Nekem nincsenek olyan elveim, hogy muszlimként kizárólag muszlim nőt vegyek feleségül, így ahhoz sem ragaszkodom görcsösen, hogy a választottam szűz legyen.

- Amennyiben nem muszlim nőt vennél feleségül, elvárnád, hogy áttérjen a muszlim vallásra?

- Jövendőbelimre természetesen sosem erőltetném rá vallásomat. Ilyet nem is tehetnék. Van olyan ismerősöm, aki 20 éve boldog házasságban él magyar feleségével. Az asszony házasságkötésük ellenére továbbra is keresztény, a férj viszont muszlim maradt.

- Milyen következményekkel jár, ha muszlimként egy másik vallásra kívánsz áttérni?

- Ha úgy döntenék, hogy holnaptól más vallást érzek magaménak, megtehetem, hogy áttérek, mivel ezen döntésem magam, saját meggyőződés alapján hoztam. És mivel ezzel a lépéssel senkinek sem ártok, akár más vallás eszméit is vallhatnám, büntetlenül.

- Ezen gyermek döntését vajon mindegyik családfő maximális megértéssel fogadná?

- Biztosan vannak olyan családok, ahol a gyermek esetleges hitváltásával kivívná a család haragját és a közösségből való azonnali kivetését. Nem értek egyet az ilyen elvekkel, de mivel az egyes családokban eltérő a hagyományok iránti kötődés mértéke, nem egyedülálló eset, amikor valóban kitagadásra kerül sor.

Úgy gondolom, azzal, hogy jómagam nem tartom be a szigorú vallási előírásokat, nem ártok senkinek. Az iszlám bölcs tanításait igyekszik egy igazi muszlim megosztani azzal, aki nem muszlim. Teheti ezt mindaddig, amíg nem alkalmaz kényszert. Az iszlám nevében tett bárminemű kényszer, vagy erőszakos mozdulat nem valódi muszlimra vall.

Nem hiszek a radikalizmusban. Aki muszlimnak vallja magát, nem hisz az erőszak eredményében.

- *Mi a véleményed a radikális muszlimokról?*

- A radikális muszlim elvakultan hisz valamiben és erőlteti másra, ami nem az iszlám tanítása, ezért nem gondolom, hogy valódi muszlimok az erőszakos merényletek és terrorcselekmények elkövetői. Azok nem vallási, hanem kizárólag gazdasági érdekből teszik ezt.

- *Sok híroldal közli, hogy egyre több fiatal csatlakozik a szíriai ütközetekhez. Mi a véleményed erről?*

- A fiatalok, akik nehéz körülmények között élnek, helyzetüket kilátástalannak tartják, könnyen befolyásolhatóak és rávehetőek ilyen tettekre.

- *A hírek alapján nagy számban törökök is csatlakoznak az erőszakos megmozdulásokhoz. Hogy érint honfitársaid ez irányú döntése?*

- Elkeserít, hogy a híradások őket a németországi törökökkel azonosítják. Sértve érzem magam, hogy a hazámban élő kisebbség által, külföldön, például Németországban elkövetett bűncselekmények alapján készített statisztikákban, elkövetőkként a törököket említik, holott az elkövetők kurdok, tehát nagy számban ők csatlakoznak támogatóként. Ezen a ponton meg kell jegyezni, hogy az erőszakos megmozdulásokról tett híradások, internetes oldalak és egyébként a sajtó szenzáció hajhászok, így érdekük a figyelem felkeltése, amit túlzásokkal és torzításokkal sikeresen el is érnek.

- *Az általad kurdokkal azonosított fiatalok helyében hogy döntenél?*

- Számomra nincs az a kilátástalan helyzet, hogy arra vetemedjek, hogy Allah nevében mást megöljek. Bár nem oktatták a Koránt az iskolában és én sem olvastam még el ezidáig, mégis tudom, hogy az olvasás fontosságát hangsúlyozza, már az első sorokban. Vagyis tanulásra tanít. Aki olvas, az tanul, és egy tanult muszlim tudja, hogy úgy kell élnie életét, hogy másokat ne bántson. Én így érzem, hiszem, és vallom.

2. sz. melléklet

- ***Kérlek, mesélj magadról, néhány szóban!***
- 27 éves, mérnökként dolgozó, sportoló vagyok, Budapesten élek.

- ***Milyen sportot űzöl?***
- Birkózó vagyok.

- ***Hogy kerültél kapcsolatba az arab kultúrával?***
- Azon kívül, hogy három hónapot töltöttem kint mérnök gyakornokként az Arab Emirátusokban, korábban már volt kapcsolatom az iszlám világgal, sportoló múltamból kifolyólag.

- ***Kérlek, mesélj ezekről a kapcsolatokról! Hol, mikor és milyen körülmények között szövődtek?***
- Egyfelől a magyarországi edzőtáborba, Törökországból érkezett sportolókkal a közös edzések és szabadidős tevékenységek során – amikor is rendszeresen

kommunikáltunk – másfelől számos nemzetközi versenyen vettem részt, köztük Törökországban is.

- ***Mit tapasztaltál, mennyire különbözött a török sportolók viselkedése, abból kifolyólag, hogy muszlimok voltak?***
- Semmiben nem különbözött. Talán a Törökországban nagy népszerűségnek örvendő és egyébként egyfajta népi hagyománynak számító birkózás, mint sport és az ilyen sportot űzők iránti tisztelet adása jelentősebb volt. Ezen túlmenően őket szinte barátként, sőt, családtagként kezelték. Fontos megjegyezni, hogy a birkózók köre egy nagy család, amelyben a magyar és török viszony meglehetősen szorosabb köteleket jelent.
- ***Török edzőtársaid az edzőtáborban a körülményekhez képest mennyire tudták gyakorolni vallásukat?***
- Nem láttam őket imádkozni, ez persze nem jelenti azt, hogy ezt nem tették meg. Az egyetlen, ami különlegességgént feltűnt, hogy versenyek alkalmával, a szőnyegre lépve, egyfajta tiszteletadás jeleként, edzőjük lába elé leborulva megcsókolták annak lábbelijét és számomra imádkozásra emlékeztető mozdulatokat tettek.
- ***A közös időtöltések és programok során fogyasztottak alkoholt?***
- Nem vetették meg az alkoholt, azt teljesen átlagos mennyiségben fogyasztották.
- ***Említetted, hogy 3 hónapot töltöttél gyakornokként az Arab Emírátságokban. Annak melyik városában?***
- Abudhabiban voltam.
- ***Gyakornokként munkakapcsolatba kerültél muszlimokkal?***
- Igen. Hozzátenném, hogy muszlimokkal és indiaiakkal egyaránt kerültem munkakapcsolatban.
- ***Az indiai munkatársak is muszlimok voltak?***
- Tudomásom szerint hinduk voltak.
- ***A valláskülönbség szemmel láthatólag okozott nézeteltérést a muszlim és hindu dolgozók között?***

- Alapvetően ez az elismeri az iszlámtól eltérő vallások létezését. Azon túlmenően, hogy tiszteletben tartja azok szabad gyakorlását, még ennek lehetőségét is megadja oly módon, hogy engedi a kegytárgyak viselését, valamint a más valláshely és objektumok kialakítását, építését.
- ***Hogyan viszonyulnak az ateizmushoz?***
- Rosszallóan néznek az ateizmust valló személyre. Éppen ezért, az ateisták nem szoktak vallani sajátos meggyőződésükről nyilvánosan, egy muszlim jelenlétében.
- ***Próbálták megosztani veled az iszlám bölcs tanításait, esetleg hangsúlyozni annak magasztos jellegét?***
- Muszlim kollégáim afelől érdeklődtek, hogy érzek-e félelmet társaságukban, abból eredően, hogy a nyugati sajtó terroristának, öngyilkos merénylőnek, vagy legalábbis szélsőséges, erőszakos egyéneknek tünteti fel a muszlim embereket. Kérdezték, hogy olvastam-e valaha a Koránt. Válaszomra, hogy nem olvastam, hangsúlyozták érdekességét és jó tanácsként javasolták tartalmának mihamarabbi megismerését.
- ***A munkaidőt bizonyára érintette az imaidő. Hogy történt ennek kivitelezése?***
- Imaidőben viszonylag egymáshoz közeli távolságban álltak a mecsetek, amik előtt rengeteg papucs és cipő sorakozott. Ez idő alatt mintha megállt volna az élet a munkaterületen.
- ***Terepen, vagy más külső munkahelyen hogy történik az imádkozás?***
- Valahol mindig volt egy zárt helyiség – akár konténer vagy kisebb épületblokk formájában –, amik lehetőséget adtak az ez irányú tevékenységre.
- ***Kint léted egybeesett a Ramadammal?***
- Igen.
- ***A havi böjt befolyásolta a munkavégzést? Ha igen, milyen módon?***
- Teljes mértékben. Havi böjt idején a munkaidő kötelezően délben véget ért. Ebben az időszakban a helyi muszlimok a nap jelentős részét alvással töltötték, körülbelül este 6 óráig, az „iftar” kezdetéig, mikortól is szabadon ehettek és ihattak.

- ***Mennyire szigorú a havi böjt során az étel és ital fogyasztásának mellőzése? Ezt ki ellenőrzi?***
- Szigorúan veszik a szokás betartását. Előre felkészítettek, hogy tartózkodjak a napközbeni étel és italfogyasztástól, mivel keresztényként nem mentesülök az előírások megszegését követő felelősségre vonás alól. Bár nem voltam szemtanúja, hallottam olyan esetről, hogy nem muszlimokat őrizetbe vettek a vallási szokás megsértése miatt.
- ***Működik vallási rendőrség Abudhabiban?***
- Kifejezetten vallási rendőrségről nincs tudomásom. A vallási szokások megsértése körében eljáró hatóságként az ottani, más „szokásos” rendészeti tevékenységet is ellátó rendőrségről van tudomásom.
- ***Hallottál európai fül számára extrém esetről, amelyeket az ott eljáró rendőrség büntetett?***
- Igen. Egy európai férfit, egy helyi szűz muszlim nővel folytatott szexuális kapcsolat miatt vontak felelősségre és végeztek ki, ugyanis cselekménye olyan főben járó bűncselekménynek számít, amit halállal rendelnek büntetni. Tudniillik a helyi szűk körű törzsbeli muszlim nők, ezen mivoltuk okán fokozott védelemben részesülnek és mivel jövődöbelijük már korábban meghatározott, becsületük a tiltott viszony révén csorbul, tehát házasságra méltatlanná válnak.
- ***Milyen büntetésekre számíthat egy vallási szokást megsértő külföldi személy?***
- Fontos megjegyezni, hogy persze a vallási szokások tiszteletben tartása prioritást élvez, az egyébként törvénnyel való szembenállás olyan súlyos következményekkel jár, mint az országból való végleges kitoloncolás, mindamellett, hogy a meghatározott bűncselekmény szankciójaként kiszabott börtönbüntetést is le kell tölteni.
- ***Az alkoholtilalom milyen módon valósul meg? Tiltott egyáltalán fogyasztása?***
- A szupermarketekben alkohol nem kapható, ez alól kivételt képeznek a nívósnak számító nemzetközi hotelek, ahol viszont horribilis összegekért cserébe,

kifejezetten turisták részére árusítanak. Nem hivatalosan, muszlimok számára alkohol egy olyan muszlim közbenjárásával vásárolható meg, aki egy papírzacskóval a kezében veszi fel a mellette lelassító gépjárműből a rendelt, majd az épületbe besétál, ahol a megrendelt alkoholt a papírzacskóba rejtve azt átnyújtja a gépkocsiban ülő rendelő, szintén muszlim személynek. A papírzacskó a elrejtés célját szolgálja, mondván: „Allah nem látja.”

- ***Ha ez egy tiltott tevékenység, miért hagyják pamlagon heverni?***
- Azért, mert ez egy nyílt titok. Mindenki tudja, de senki nem beszél róla, és aki teszi, annak ez érdekében is áll.

- ***Találkoztál kint léted során a muszlim eszméket szélsőségesen valló személlyel, esetleg a vallás radikális megjelenési formájával?***
- Nem, ilyenrel szerencsére nem találkoztam.

- ***Az öltözködési normák betartását mennyire értékelted szigorúnak?***
- Az öltözködés alapján megállapítható, hogy ki, milyen neveltetésben részesült. Nők és férfiak egyaránt a hagyományoknak megfelelően öltözködtek, de természetesen nemtől függetlenül találkoztam a nyugat divatirányzatainak követőivel is, ami az öltözködés lazább viseletében nyilvánult meg. A tradicionális viselet egyértelműen utal a hagyományokhoz való szoros viszonyulásra. Például a férfiak fejfedőjének meghatározott színe, jelzi közösségi hovatartozásukat.

- ***Tapasztaltad a nemek elkülönítésének valamilyen formában történő megnyilvánulását?***
- Igen. Férfiként nem tehettem be a lábamat a női strandra, mint ahogy nők sem mehettek a férfiak számára kijelölt fürdőző területre. Ezen kívül külön létesítettek családok számára olyan strand részt, ahova én is kizárólag a párommal vagy valamelyik hölgy rokonommal látogathattam volna. A helyi buszon is elkülönültek a nők a férfiaktól, jármű első felében helyet foglalva. Minden nőnek ülve kellett utazni és amennyiben a női utas részleg megtelt, az újonnan buszra felszálló női utasok számára át kellett adni az ülőhelyet. A nők közvetlen közelében ülő férfiak ülőhelyükről felkelve szabad teret hagytak. A mecsetben a női és férfi imahelyek

egymástól elszeparáltan kerültek kialakításra, következésképp a nők nem mehettek a férfi imahelyre, s a férfiak sem teheték be a lábukat a nők imahelyére.

3. sz. melléklet

- ***Hogy került kapcsolatba az arab kultúrával?***
 - Kardiológusként és belgyógyászként dolgozom az Arab Emirátusokban.

- ***Áll közvetlen munkakapcsolatban muszlim személyekkel?***
 - Igen. Munkatársaim között vannak muszlim női és férfi orvosok egyaránt.

- ***Milyen erkölcsi szabályok betartására kell figyelemmel lenni a velük való munka során?***
 - A velük való társalgás során a vallás, Isten és a prófétával kapcsolatos megjegyzéseket mellőzni kell, amelyek esetlegesen sértőek lehetnek számukra.

- ***Ezen kifejezések, vagy ezekre utaló kifejezések esetleges indokolatlan vagy sértő használata jár valamilyen jogi következménnyel?***
 - Még nem kerültem ilyen szituációba, ezért tudomásom szerint, ha jogi következménnyel nem is jár, a hívők egyértelmű rosszallásukat fejezik ki, ami minden bizonnyal ront a munkakapcsolat minőségén.

- ***Az Ön iszlám vallástól eltérő vallása okozott nézeteltérést munkahelyén?***
- Egy alkalommal sem. Az Arab Emírátságokban nagyon toleránsak és tiszteletben tartják a más vallást gyakorló hívőket. Sőt, lehetőséget is biztosítanak a vallásgyakorlásra.
- ***A munkaidő bizonyára egybeesik az imaidővel. Ilyenkor muszlim kollégái félrevonulnak imádkozni egy erre szolgáló külön helyiségbe?***
- Természetesen. Minden egészségügyi intézményben van lehetőség az elkülönített imahely igénybevételére. Kisebb intézményekben ezek kisebb helyiségben kerültek kialakításra, nagyobb intézményekben – ahol én is dolgozom – kápolna, vagy mecset is tartozik az épülethez.
- ***Muszlim munkatársai, ismerősei próbálták Önnel megosztani az iszlám bölcs tanításait, esetleg hangsúlyozni annak más vallással szembeni magasztos jellegét?***
- Nem volt erre példa. Térítő jelleggel pedig ilyet nem is tesznek.
- ***A havi böjt befolyásolja munkavégzését? Ha igen, milyen módon?***
- Igen. Ilyenkor tilos nap közben az étel és ital fogyasztása. A nem muszlim vallásúak egy zárt helyiségben (ahol senki sem látja őket) étkezhetnek, amennyiben nehezen alkalmazkodnak az ilyen vallási szokáshoz. Ramadam idején egyébként a munkaidő 2 órával lerövidül.
- ***A betegek mennyire szigorú a havi böjt során az étel és ital fogyasztásának mellőzése?***
- Az ő esetükben egy bizottság állapítja meg, hogy egészségi állapotuk mennyiben indokolja, hogy mentesüljenek a vallási szabály betartásának kötelezettsége alól.
- ***Az ilyen felmentő igazolással rendelkező betegek el is térnek a szokásoktól?***
- Eddigi tapasztalataim alapján még azok is szigorúan betartják a szabályt, akiket egyébként ez alól felmentettek, tehát ugyanúgy nem vesznek magukhoz ételt is italt, ami cukorbeteg esetében a mi munkánkat is megnehezíti, hiszen a havi böjt során tett nap közbeni koplalás megviseli szervezetüket.

- ***Működik vallási rendőrség Abudhabiban?***
- Vallási rendőrség működéséről nem tudok.

- ***Hallott már európai fül számára extrém esetről, amelyeket az ott eljáró rendőrség büntetett?***
- Azoknak az európai turistáknak az esetéről hallottam, akiket őrizetbe vettek a havi böjtre vonatkozó vallási előírás megsértéséért, egy extrém esetről nincs tudomásom.

- ***Találkozott már kint léte során muszlim eszméket szélsőségesen valló személlyel, esetleg a vallás radikális megjelenési formájával?***
- Az Arab Emirátusok szerencsére olyan liberális állam, ahol még nem találkoztam szélsőséges megnyilvánulásokkal. Az eddigi tapasztalatok alapján az iszlám vallás kapcsán itteni életvitelben minőségbeli különbséget nem érzek a magyarországihoz képest.

- ***Az öltözködési normák betartása megvalósul-e a kórházban és ha igen, milyen módon?***
- Az öltözködési szabályok vonatkoznak mind a kórházi dolgozókra, mind a betegekre, vallásuktól függetlenül. Egészségügyi intézménybe csak olyan öltözetben lehet megjelenni, amely nem hagyja szabadon a vállakat és a testnek térd feletti részét hölgyek esetében. Urak esetében pedig a rövidnadrág nem megengedett. Az egészségügyi dolgozók vonatkozásában a fehér köpeny viseletének normája nem tér el az európaiétól, azonban a női személyzet muszlim tagjai köpenyük alatt az egyébként egész testet takaró hagyományos ruházatot viselik.

- ***Van olyan kolléganője, aki abaya-t, vagyis a testet teljes egészében elfedő (és csak szemek számára a szabad kilátást lehetővé tevő) fekete ruhát visel?***
- Az ottani egészségügyi öltözködési szabályok előírásai ellenére - miszerint a női egészségügyi dolgozók kötelessége arcuk láthatóvá tétele – viselik az abaya-t.

- ***Ezek szerint ezen kolléganőknek az arcát még nem is látta?***

- Igen. Ráadásul nem egy ilyen kolléganőm van, akik megkülönböztetése így nem egyszerű feladat.

A betegellátás során figyelemmel kell lennie az orvosnak a nemek elkülönítésére vonatkozó szabályok betartására? Női orvos elláthat férfi és női beteget egyaránt? Férfi orvos elláthat férfi és női beteget egyaránt?

- A gyakorlat szerint női orvos női betegeket, férfi orvos pedig férfi betegeket vizsgál. Abban az esetben végezhet férfi orvos női betegen vizsgálat, ha az a ruha levételének mellőzésével történik, így a vizsgálat csak ruhán keresztül valósul meg.

- Ennek ellenére a hölgy betegek igénybe veszik a férfi által végzett orvosi vizsgálatot?

- A hölgy betegek meglehetősen konzervatívak (még a fiatal korosztálybeliek is), ezért kizárólag női orvoshoz fordulnak.

- Megnehezíti a vizsgálatot a hagyományos öltözk?

- Igen, mivel némely hagyományos öltözk tetőtől talpig fedi a páciens testét. Vannak olyan betegek is, akik még a betegágyon viselik a fejkendőt, vagy épp teljes mértékben elfedik arcukat. Az ilyen esetekben csupán a beteg szemét látom, ami nem könnyíti meg a dolgom.

- Az ISIS kapcsán milyen hangulat érzékelhető?

- Sem munkahelyemen, sem az utcán nem tapasztalok ezzel kapcsolatos zúgolódásokat. A témával még a helyi televízió sem foglalkozik, sem pedig az állam angol nyelvű csatornája.